

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

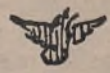
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LH 10

VEJSTRUP FOLKEHØJSKOLES AARSSKRIFT

==== JULEN 1928 ====

[Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a printer's mark or publisher information.]

Det kirkehistoriske Møde.

De allerfleste af Aarsskriftets Læsere ved Besked om det aarlige kirkehistoriske Møde, som Vejstrup Valgmenighed og Vejstrup Højskole i Fællesskab lader afholde i Marts Maaned. I Vinteren 1929 vil Mødedagene blive den 3., 4., 5. og 6. Marts. Søndag den 3. vil der blive Eftermiddagsgudstjeneste, og i Fortsættelse deraf vil Mødet begynde paa Højskolen med Foredrag Eftermiddag og Aften. De søgne Dage vil der blive Foredrag Kl. 2 og Kl. 4^{1/2}.

Valgmenighedspræst *A. Nørgaard* vil holde et Foredrag daglig i Fortsættelse af tidligere Aar (Den nyere Tid), Forstander *Peder Bukh* 2 Foredrag, ogsaa som Fortsættelse (Den danske Kirke i Middelalderen). Forstander *Dissing* vil holde et Foredrag om Slægtten Coligny og Friskolelærer *Kr. J. Elkjær* et om et gammeltestamentligt Emne. Om Aftenerne vil der blive Forhandling, Oplæsning eller frit Samvær.

Tilrejsende Mødedeltagere er velkomne, men bedes melde sig inden 25. Februar. Deltagere fra Egnen kan ogsaa drikke Kaffe og spise til Aften paa Skolen.

Anders Nørgaard. Hans Kristensen, Bleggaarden.
Peder Bukh.

Elevmødet 1929

afholdes 22. og 23. Juni. Der begyndes den første Dag Kl. 3 Eftmd. med Foredrag og fortsættes Søndag den 23. med Gudstjenesten i Valgmenighedskirken Kl. 10, Elevforeningens Generalforsamling Kl. 2 og Foredrag Kl. 4. De, som ønsker Nattelogi, bedes melde sig. Det er ikke nødvendigt at medbringe Sengetøj.

Jens Therkelsen. **Peder Bukh.**

Efteraarsmødet 1929

afholdes i Dagene 15.—18. September. Tilrejsende er velkomne. Nærmere Bekendtgørelse kommer i fynske Blade og i „Højskolebladet“.

Peder Bukh.

Medlemsskrift

for

Vejstrup Højskoles Elevforening.

Udgivet af Bestyrelsen.

XIX.

Julen 1928.

Svendborg Amts-Bogtrykkeri.

1928.

Gud i Vold.

Det Udtryk „Gud i Vold“ brugte de gamle tit. Somme Tider mente de vel ingen Ting med det, men jeg tror alligevel, det var Udtryk for noget, de levede mere i, end vi nu gør: Afhængigheden af Gud i stort og smaat, en Afhængighed, der var Lykke i, fordi de vidste, Gud er god.

En gammel Mand her, som mange Læsere af dette kender, siger tit: De unge Landmænd i Tiden har saa travlt med at regne, og de har saadan en Tillid til, hvad alle deres Beregninger kan hjælpe dem; blot de er dygtige nok til at lægge til Rette og beregne det hele, blot de har tilstrækkelige Evner og Kundskaber — og det har man — til at udregne, hvilke Stoffer, Kvæg og Jord skal tilføres, og man saa tilfører disse Stoffer, saa kan man nøjagtig beregne Udbyttet, man behersker Produktionen (et moderne Ord), er næsten uafhængig af Vejr og Vind, Jordens Kvalitet — og Gud.

Ja, Pastor *Niels Dael*, Liselund, fortalte ved Efteraarsmødet her om en Landbrugsskoleforstander, der havde sagt med Henblik paa en bestemt Afgrøde, at den bestemte man fuldstændig selv, hvor meget man vilde avle af. Og det kunde maaske være en udmærket pædagogisk Bemærkning, men det er jo rigtigt, hvad Niels Dael sagde, at saa blev der ikke meget at takke Gud for.

Ogsaa Prof. *Vilh. Grønbech* berørte ved Efteraarsmødet dette Spørgsmaal og sagde, at Europa var religionsløs. Dermed vilde han ikke sige, at ikke mange Mennesker lever alvorligt med Gud, heller ikke vilde han benægte, at der var smaa Kredse, hvis Kristendom var levende og sand, men han mente dette, at Nationerne, de officielt kristne Na-

tioner, er religionsløse, det offentlige Liv præges ikke af Religionen som den altbeherskende Magt, Handel og Vandel beherskes ikke af Religionen.

Naar Prof. Grønbech siger noget saadant, har han sikkert som Baggrund for sine Tanker Tilstanden blandt Naturfolkene, som han har særlig Kendskab til.

Deres Liv var ikke delt i en hellig og en søgn Side, Ting, som vedkom Religionen, og andet, som laa udenfor — saadan som vort Liv fristes til at blive. Hele deres Tilværelse var gennemsyret af deres Tro paa Magterne, paa Guderne. Uden dem kunde de slet intet gøre. Uden deres umiddelbare Indgriben skete intet. Guderne trak Solen op om Morgenens, skabte ved deres umiddelbare Indgriben hver Dag og hvert Foraar paa ny. Kun ved Guderne Kraft spirede Kornet og trivedes Fæ og Folk. Menneskene var ved deres Gudsdyrkelse med deri, men det var Guderne, der gjorde det. Det var ud af denne daglige Erfaring: at Gud eller Guderne hvert eneste Øjeblik opretholdt Tilværelsen eller meget rigtigere: skabte den paa ny, det var ud af den Erfaring, at alle Naturfolk og skønnest af alle Jødefolket vidnede: I Begyndelsen skabte Gud Himmel og Jord.

Vi Nutidsmennesker har, naar det kommer højt, husket dette sidste, men glemt, at Gud hvert Sekund med sit livgivende Ord skaber Himmel og Jord og alle Ting paa ny. Holdt hans Ord op at virke, var ikke Verden til. Det er Guds Ord, der faar Fuglen til at synge og Lillien til at blomstre.

„Herrens Røst er over Vandet“.
Herrens Røst med Aand og Liv,
Herrens Røst og intet andet
var det store Skaber-Bliv;
deraf skinner Sol og Maane,
deraf Sky og Bølgen blaane,
deraf blomstrer Mark og Eng.“

(Grundtvig).

Men først og sidst lever dog *Mennesket* af hvert Ord, der udgaar fra Guds Mund. Kraften og Lykken til vor Gerning, Lærerens som Landmandens, hentes derfra. *Povl Møller* siger det saadan:

„Som Løvet, der paa Bøgen grønner,
fra Moderstammen har sin Saft,
saa drager hver af Støvet's Sønner
af en usynlig Rod sin Kraft.

Ja, Livet blusser, Livet daaner,
snart er man Ørn, snart er man Kryb,
alt som os mer' og mindre laaner
hint Livets rige Kildedyb.“

— Det var i det 16. Aarhundrede, at Menneskets oprindelige, barnlige Afhængighedsforhold til Gud afløstes af Troen paa dets egen Selvherlighed. Da lærte man, at Tilværelsen opretholdes af ubrydelige Naturlove. Det er f. Eks. ikke, som man hidtil havde ment, saa at sige Guds Haand, der fører Planeterne over Himmelbuen efter hans øjeblikkelige Villie (hvorfor man kunde læse hans Fremtidsplaner ud af denne „Skrift“), nej, det hele gaar, — om end oprindeligt sat i Gang af Gud — som et Urværk i Kraft af Tyngdeloven. Og saadan paa alle Naturens Omraader. Saa gjaldt det om at lære disse Love at kende, „forstaa“ dem, for derigennem at naa til at beherske dem og dermed Naturen.

Dette er Videnskaben ogsaa naaet til — og af Videnskabsmændene har danske Bønder lært det, lært at tage Kendskabet til Naturen og dens Love i praktisk Brug. Gennem Kendskab til Kemi, Fysik, Fysiologi osv. behersker man sit Arbejde, sin hele søgne Tilværelse og glemmer maaske — som Naturfilosofferne i det 17. og 18. Aarhundrede — at selv ikke en Konge kan sætte et Blad paa en Nælde, og at ikke en Spurv falder til Jorden uden vor Faders Villie: — ogsaa i Tyngdeloven er han.

Nu er det ikke Meningen, jeg vil sætte mig til Dommer over danske Nutidsbønder. Kulturovervurdering og menneskelig Selvtilstrækkelighed har Mennesker til alle Tider og i alle Stænder været fristet til. Dog har maaske i det sidste halve Aarhundrede begge Dele været særlig prangende i Europa — i Danmark har vi mest kendt det i de saakaldte højere Samfundslag. Det jeg frygter er, at vore Bønder, ogsaa de grundtvigske, nu skal blive grebet deraf.

Og selv om Mennesket altid har haft lettere ved at beundre sine egne Gerninger end Guds, saa er der det særlige nu, at dels er det ret tarvelige menneskelige Bedrifter, man beundrer mest — jeg tænker paa Boksning, Flyvning osv. — dels er disse menneskelige Gerninger paa Teknikkens Omraade — med Radioen osv. — saa iøjnefaldende i deres Paagaahenhed, at det er svært nok at lade være at blive imponeret. Vi faar haabe, at vore Børn, som vokser op med det, maa tage mere overlegent paa disse moderne „Vidundere“. Men vi, der nu er voksne, trænger haardt til med *Brorson*, som selv havde været voldtaget af hans Tids Forstandskultur, at gaa til Guds egne Størværker: Fuglesangen og Blomsterne i Enge, men da ogsaa til Guds Størværk i Sjæl og Sind, saa skal vi nok som *Brorson* ende med at sige: „O, Gud! hvor er din Visdom stor, din Godhed, Kraft og Rige.“

Det har vel ogsaa altid ligget til Mennesker at ville beregne i Stedet for at tro. Men derfor kan det godt være rigtigt, at det særlig er heri vor Tid har sin Styrke — eller Svaghed. Vi mærker paa Højskolerne en stigende Efterspørgsel efter Kundskaber. Og det kan vi kun glæde os over. Men vi mærker ogsaa en stigende Tiltro til Kundskabernes Betydning, en for stor Nemmen af det gamle Ord: Kundskab er Magt, en alt for stor Overbevisning om, at et Menneskes Eksistens skal grundes

paa Viden og Kunnen, paa Udspekulerthed og Benyttelsen af alle Chancer. Kampen for Beskæftigelse, for Ansættelse, tvinger det ind paa Mennesker som en Pligt.

Men Tryghed vindes ikke ad den Vej. Man maa — hvis man da er Kristen — gøre Springet fra Beregning over i Tro. Man maa give sig Gud i Vold. Den, der gør det, han eller hans Sag, hans Gerning, lykkes altid. Han vinder urokkelig Sikkerhed. Energien og Dygtigheden den er lige nødvendig, men bag det hele, i alt hvad man lever og handler, maa det lyde: „Jeg være vil, o Jesus mild, hvor du mig helst vil have“.

Gamle *Hans Christensen Sthen*, som synger saadan, fortsætter: „Jeg lukker ind i Sjæl og Sind dig, Herre min, med al din Naadegave“. Ja, det hører med. Dette sidste er Forudsætningen for det første. Kun ved at lukke Gud selv ind i Hjertet, afsløres hans Magt og Rigdom for os i hele sin Himmelhøjhed, saa kun han og hans synes os værd at stole paa og have vort Liv i.

Men „Gud i Vold“, det vil ikke alene sige Tryghed og Fred, det vil sige Frodighed, Livsopvæld:

„Ja, Livet blusser, Livet daaner,
snart er man Ørn, snart er man Kryb,
alt som os mer' og mindre laaner
hint Livets rige Kildedyb.“

Som jeg skrev i Aarsskriftet sidste Aar i Anledning af dets nye Omslag, vilde jeg gerne, Vejstrup Højskoles Symbol skulde være *Kilden*. Vi vil søge at hjælpe unge til at elske Menneskelivet, men vi vil vise bort fra al menneskelig Selvtiltrækkelighed og hen til Menneskelivets Kilder, Gud i Vold.

„Alle mine Kilder skal være hos dig!
Af dig genfødes skal Jord og Himmel,
Folks og Tungers og Stjerner's Vrimmel
med alt, hvad jeg evig bar i mig!“

Peder Bukh.

Af Kristen Kolds Foredrag.

Gamle *Hans Nielsen*, som nu bor her paa Skolen, som er en af de ældste nulevende i Valgmenigheden, og som har været Elev her i det 2. Vinterhalvaar 1868—69, har ogsaa været Elev to Gange hos Kristen Kold (1862—63 og 1865—66). Den første Vinter gjorde han Optegnelser efter Kolds Foredrag. Dem har jeg faaet Lov at bringe Uddrag af i Aarsskriftet, og det gør jeg her — med enkelte Smaaforandringer, som jeg synes tydeliggør Meningen. Maaske kan jeg bringe mere ad Aare.

Peder Bukh.

Den gamle Grundtvig sad i Aaret efter Slaget ved Isted en Morgen drømmende paa sit Kammer og saa i Aandesynet Danmark om hundrede Aar. I Kvadet han da skrev, hedder det et Sted:

„Om hundrede Aar er den danske Bonde
langt bedre oplyst om de bedste Ting,
end nu Professorerne om det onde
og om al Tyskernes Bukkespring;
han kender vor Jord i sin bedste Dragt,
han kender den himmelske Godheds Magt.“

Denne glædelige Spaadom og det lyse Haab, som der udtales, kan vi trøstigt vente vil gaa i Opfyldelse; og Troen derpaa finder sin Bekræftelse i det danske Folks ualmindelige store Modtagelighed for Aand. Aand er Livskraft og har til Kilde den levende Gud. Gud er Aand. Skabningen kan favne Aand. Modtagelighed er Hjertet. Skabningens Hjerte kan lade

sig gennemstrømme af Aand. Fuglene synger, og alting faar Liv. Men denne Paavirkning forsvinder altid igen, og Aanden fæster ikke Bo eller bliver Dyrenes eller Naturens Ejendom. Derimod har Mennesket Modtagelighed for Aand paa den Maade, at naar Menneskehjertet den ene Gang efter den anden lader sig gennemstrømme af Aand, saa tager Aanden tilsidst Bolig hos Hjertet og behersker derigennem det hele Menneske.

Hjertet kan lignedes ved Jordbunden. Aanden er Solen, som opvarmer og opliver den. Ligesom der er Forskel paa Jordbunden, er der Forskel paa Menneskehjerter. Jorden kan være fast og tung og vanskelig at bearbejde til at bære Frugt. Saadan er Hjertet hos den tungsindige, der ikke har ladet sig gennemtrænge af Aand. Hjertet kan ogsaa ligne Sandjord, der let modtager Paavirkning, men lige saa snart mister den igen.

Aandens Paavirkning paa Hjertet kan ogsaa lignedes ved, hvad der sker ved at uddræne en Mark, nemlig at alt det skadelige Vand sives af, og Luft og Varme gennemstrømmer den, hvorved den bærer Frugt.

Menneskeslægtens Bestemmelse var oprindelig at blive gennemstrømmet af Aand og derved at faa Fylden og Saligheden i evigt Maal, men det Forhold blev ved Synden tilintetgjort eller dog forvirret, og derfor skal hele Menneskeslægtens Levnedsløb til for at naa det Maal, som de første Mennesker kunde have naaet, hvis de var blevet i Uskyldighedstilstanden, og dette Maal er Forklarelsen.

Nu har Aanden gennem alle Slægter og Tider arbejdet paa, at Menneskene kan naa det Maal, og dens Spor igennem Tiderne kan vi endnu følge, og det kalder vi Historie.

Men for at Aanden kan komme til at gøre sin Gerning med Menneskeslægten saa vel som med det enkelte Menneske, da maa der være noget i

Mennesket, som Aanden kan fæste sig ved og derfra begynde sin Virken med Slægten, Folket og det enkelte Menneske, og dette hos Mennesket, hvortil Aanden kan knytte sig, er Længselen efter den tabte Uskyldighed. — Der kom en gammel Mand til en By, hvor han saa en Flok Børn lege i Uskyldighed og Barnlighed. Da Manden saa det, standsede han, og hans egen Barndomstid oprulledes for ham, saa han blev saa vemodig stemt derved, at to Taarer rullede ned ad hans furede Kinder. Dette saa to Aander, som samtidig svævede forbi. Disse to Aander maatte ikke komme til Gud, førend de kunde bringe noget varmt med fra Jorden. Og længe havde de intet fundet. Da de nu saa disse to Længselstaarer, tog de dem med sig op til Himlen, som straks aabnede sig for dem.

Kommer et Skib ind i Malstrømmen, hvirvles det rundt, stedse vildere og vildere i Kreds, indtil det omsider synker og forgaar. Saadan er det naturlige Menneskeliv. Men tænker vi os saa en mægtig Fugl svæve over Dybet, bærende dem i Land, som griber den i Vingerne, saa har vi et Billede paa dem, der modtager og bæres af Aanden.

Evigt nyt og dog det gamle!

Der bliver ofte og ikke uden Grund drevet Løjer med, at enhver ældre Slægt bestandig klager over Ungdommen, der ikke i nogen Henseende kan staa Maal med hin ældre Slægt, da den var ung. Ja, selvfølgelig nok i alskens Udyder, men ikke i Dyder. Den Ungdom, der er nu, er ikke saa nøjsom, kan ikke saadan arbejde som den Gang, osv. Alt gaar paa Melodien: Den Gang, da jeg var Pige osv. Den ældre Slægt betænker ikke, at dens Dom for den allervæsentligste Del beror paa, at den selv ikke er ung længere og nu ikke ser mere paa Livet og Tingene med unge Øjne, men med ældre. I dens Dom over Ungdommen er der noget ganske tilsvarende til, hvad der i en ældre Alder føles f. Eks. over for Tiden og Vejrliget i Modsætning til, hvad man følte, da man var Barn eller ung. Nu er der ingen Hede om Sommeren og ingen Kulde om Vinteren. Nej, den Gang man var Barn eller ung, da var det ganske anderledes. Da kunde man næsten ikke være til for Varme, og da laa Sneen i hushøje Driver i flere Maaneder. Og da var en Juleferie eller Sommesferie saa lang, saa lang. Ja, saadan ændres ens Følelse, efterhaanden som Tiden gaar, mens Tingene selv er de samme.

I vore Dage kunde der imidlertid være lige saa god Grund til at drive Løjer med den Snak, der

nu ofte høres fra de unges egen Lejr og jævnlig ogsaa fra dem, der har med Ungdom at gøre: at Ungdommen i vor Tid er helt anderledes, end den har været før. Herfor gaar det ikke an at byde den samme aandelige Kost som før. Skal man have med Ungdom at gøre, maa man indstille sig ganske anderledes, end man gjorde f. Eks. før Krigen. Hvis man vil have Ungdommen i Tale, maa man tale til den paa en anden Maade end før.

Man kan godt sige, at det *naturaligvis* er en ganske overfladisk Tale. Der er ikke et Gran mere Hold i den end i den sædvanlige gamle Tale om de unge.

Man kan tale om, at der er en anden Tidsaand nu end f. Eks. for en Menneskealder siden. Der er intet her i Verden mere omskifteligt end Tidsaanden, og selvfølgelig sætter Tidsaanden sit Præg paa os alle, baade unge og gamle.

Der gaar f. Eks. igennem vor Tid en Tidsaandsbølge, der giver sig Udslag i en revolutionær Oppositionslyst og en helt sygelig og overspændt Gaaen til Yderlighed. I Samfundslivet giver den sig Udslag i Anarkisme og Bolschevisme. Man vil ikke Udvikling paa det bestaaendes Grund, men Omstyrning. Der skal begyndes helt forfra. Alt gammelt skal kasseres. I Kunsten bliver den til Futurisme, der bryder fuldstændig med den hidtil gældende Opfattelse af Kunst. Den, der er vænnet til at se gammeltdags Kunst, kan ingen Mening finde i Futurismens Streger, Klatter og skrigende Farver. I Digtning og Musik optræder ganske tilsvarende Fænomer. Man trodser ethvert Krav om Harmoni og Sammenhæng. Jeg har f. Eks. læst „futuristiske“ Digte, som det var mig fuldstændigt umuligt ikke blot at finde den mindste Smule Mening eller Sammenhæng i, men syntes en fuldstændig vilkaarlig Sammenstilling af Ord. I Skolens Verden dukker „de

nye Skoletanker“ op og kan, i alt Fald i deres mest yderliggaaende Skikkelse, kaldes „Futurismen“s Overførelse paa Skolens Omraade. Og i Kirkelivet er de moderne Bevægelser af samme Støbning. De er altid yderst revolutionære overfor overleverede Former og Tanker, siger, at der skal være Taage og Mørke, hvor man før krævede Klarhed og Lys. Men fælles for „Bevægelserne“ paa alle de forskellige Livsomraader er det, at man gaar til Yderligheder og er revolutionær. Alt gammelt skal i Brokkassen. Der skal begyndes forfra. Historiens Sammenhæng vil man ikke vide noget af. Og alle er de Børn af samme Tidsaand. Deres Magt over Menneskers Sind beror ikke paa nogen dybere Forstaaelse af Livet og dets Vilkaar, men alene derpaa, at de er baarne af Tidsaanden, hvis Herredømme er stærkt, men altid forholdsvis kortvarigt. Stærkt, fordi der altid er et Gran af Sandhed i den, nemlig en naturlig Reaktion imod en anden Tidsaand, kortvarigt, fordi det Gran af Sandhed, den bærer i sig, altid findes i en forvrænget Form, som snart igen skaber en ny naturlig Reaktion. Tidsaanden er derfor ikke alene bestandig skiftende, men altid skiftende efter Formlen: fra den ene Vejgrøft over i den anden.

Utvivlsomt er da ogsaa den Tidsaandsbølge, der nu skyller frem, til en vis Grad en *sund* Reaktion mod meget af det, den bekæmper, hvor megen *Sygdom*, den end bærer i sig og beforder. Men dens væsentlige Karaktermærke er *Sygelighed*. Det synes mig ganske utvivlsomt.

En saadan Tidsaandsbølge maa ganske naturligt sætte sit Præg paa Ungdommen. Og for saa vidt er det sandt, at Ungdommen nu er anderledes end tidligere, men mere Sandhed er der heller ikke i denne Paastand. Ungdommen i sig selv er den samme, som den altid var. Den har de samme Længsler og Drømme, de samme Vanskeligheder.

Det er de samme Livsværdier, den trænger til at finde, de samme Kilder der formaar at læske dens Tørst. Det er de samme Kræfter, der drager den nedad, og de samme Kræfter, der formaar at føre den fremad og opad.

Det er kun paa Overfladen, Livet forandrer sig, mens Tiderne skifter. Trods alle tekniske Opfindelser er det de samme Naturlove, der raader, trods alle Kulturændringer er det de samme moralske Love og samme Livslove, vi er underkastede. Den, der har set Vesterhavet i Stille og i Oprør, skulde ikke tro, det var det samme Hav, men det er kun paa Overfladen, der er Forandring. Det er det samme Hav trods alle Overfladeforandringer. Saaledes ogsaa med Tidens Hav og Menneskelivet.

Saa gælder det da ogsaa nu om, at vi ikke lader os omtumle af Tidsaandens Blæst og tager „Tidens Uro“ for mere, end den er. De evige Livsværdier er de samme under alle Kaar. Den Aand, som er den kristne Menigheds, den, der første Pinsedag fyldte Disciplene med Livsordets Fryd og Fred, er i Gaar og Dag, og saalænge Verden staar, den samme, fører Menneskehjerner til den samme Herre, til de samme Livskilder, gør det samme Ord til Livets Ord. Den Livsoplysning, hvori den lutherske Livsbewægelse saa *min* Synd og *Guds* Naade og Kristenliv som en dyb personlig Sag, bliver aldrig for gammel, men vil altid være brugbar for kristne Mennesker. Den Livsoplysning, hvori den grundtvigske Livsbewægelse saa Guds Menighed som et Helligaandens Fællesskab om vor Herre selv i hans Livsord til os, bliver heller ikke for gammel, men vil altid være lige ny, hvor Mennesker lever Kristenliv i Pinseaandens Lys. Den Aand, der gjorde det danske Folk til et Folk med eget Modersmaal og eget Folkeliv, er altid den samme, saalænge som Danmark bestaar. Om alt dette gælder det: Evigt nyt og dog det

gamle. Tidsaand og Tidsaandsværk forgaar som Græsset paa Marken, men det gør intet af det, der er af Guds Aand.

Og Menneskesjælen er altid den samme. Derfor er Ungdommen dybest set ogsaa. Og det gælder da nu som altid om, at Ungdommen faar det store Møde med de evige Livsværdier. Alt andet, der bydes den, kan maaske stille dens Hunger efter Liv til en Tid, men aldrig give nogen sand Mættelse, vil altid til syvende og sidst være Stene for Brød. Men det, der er evigt nyt og dog det gamle, det er i Sandhed Livets Brød, der giver Næring for virkeligt Menneskeliv.

Anders Nørgaard.

Vor Tid.

Det er en underlig Verden, vi lever i. Jeg kunde ogsaa sige, det er en underfuld Verden, vi lever i; men dermed mener jeg ikke det samme. Naar jeg siger en underlig Verden, saa tænker jeg paa de tekniske Fremskridt paa Kulturens og Civilisationens Omraade, og disse to Ting er nu heller ikke det samme. Civilisation kan vi købe for Penge, vi bliver ikke bedre Mennesker af dette, at vi rejser paa første Klasse med Toget, kører i Luksushil, bor i flotte, moderne Stuer, gaar fint, moderne klædt osv. Kultur koster et Arbejde, sjæleligt eller legemtligt, hvis der skal frembringes større Værdier. Der maa arbejdes med Jordens Drift, med Planter og med Dyr, for at faa finere Arter og større Udbytte. Der maa arbejdes med det menneskelige Legeme, f. Eks. ved Gymnastik, sørges for frisk Luft, sund Føde, Lys og Klædedragt, hvis vort Legeme skal blive harmonisk og sundt udviklet. Vi maa arbejde med god Læsning, Tænkning og Handling, hvis Sjælelivet skal blive sundt, saa vore Tanker, Følelser, Retssans og Kærlighed maa blive ædlere og finere. Jo, Kultur koster et Arbejde, en Indsats af Kræfter og Villie. Der er Mennesker, som ved ihærdigt Arbejde, utrættelig Villie og Energi skaber Kultur, andre Mennesker nyder bare Kulturens Goder ved at købe dem for Penge.

Det er jo nu alligevel en underlig Verden, som Menneskeandens Snildhed har frembragt, naar vi bare tænker paa den sidste Menneskealder. Cykler, Motorer, Biler, Flyvemaskiner; Menneskene steg derop, hvor kun Ørnen havde hjemme. Saa kom Sang, Tale, Musik gennem Luften til os uden Traad, og den Tid ligger vel nær, da alle Motorer og Maskiner sættes i Virksomhed ad traadløs Vej, eller som en Professor fornylig sagde til mig — naar vi trykker paa en Vesteknap, saa flyver vi. I min Barndom vilde vi havde sagt, det sker aldrig; men Tiden er bleven saa underlig, saa vi ingen Ting tør forsværge.

Med den underfulde Verden mener jeg noget andet end de kulturelle Fremskridt. Jeg tænker paa Guds underfulde Skaberværk. Det gør godt at møde Mennesker, der kan se og glæde sig over alt det skønne i Naturen og Menneskelivet og bøje sig i undrende Ærbødighed for al Guds Skabning. Se til Bunds i al Skabningen kan vi ikke, her bliver vi smaa Mennesker og maa sige med *Brorson*: „Det mindste Græs jeg undres paa i Skove og i Dale, hvor skulde jeg den Visdom faa, om det kun ret at tale.“

Den Videnskabsmand og Naturforsker, der indrømmer og forstaar dette, er den største. Men det mest underfulde er Mennesket og Menneskesjælens forunderlige Verden. I Menneskesjælen er nedlagt mange forskellige Evner og Muligheder. Vi fik ikke lige mange Talenter, det gør heller ikke noget, det gælder blot om, at vi bruger det Pund, som er betroet hver enkelt af os.

Mennesket, skabt i Guds Billede, fik en Sjæl, hvori Guds Aand kan tage Bolig, en Sjæl, hvori det menneskelige, det folkelige og det kristelige Liv kan modtages, leve og vokse fra Slægt til Slægt. Hvad er det menneskelige? Dette at ville tjene i Stedet for

at herske, være optaget af det, der er større end een selv, længes efter Idealerne og det fuldkomne og forstaa, at der er noget, som er højere end et ideelt Menneskeliv, nemlig det Liv, som Guds Aand virker i et Menneske. I en Skikkelse som Johannes Døberen møder vi det menneskelige saa vidunderlig stærkt. Derfor sagde Jesus Kristus vel ogsaa om ham, at han var den største af kvindefødte. Johannes Døberen træder frem, som han er. Her er ingen Forestillelse, ingen Beregninger; men han siger uden Omsvøb, at det gælder om Redelighed, om at tjene hinanden og gøre hinanden glade, og han peger bort fra sig selv og hen paa den og det, der er større end ham selv. Skal dette blive til Virkelighed, maa Folket omvende sig og fatte et nyt Sind for at kunne modtage Guds-Riget.

I Lignelsen om den barmhjertige Samaritan møder vi ogsaa det menneskelige i den Mand, som hjælper den af Røvere overfaldne Stakkel, han renser Saarene, forbinder ham, sætter ham paa sit Æsel og fører ham til et Herberg og siger til Værten der, at han maa pleje ham godt, og hvad det koster vil blive betalt. Ja, dette er det menneskelige, og det er den Jordbund, der maa beredes, for at Kristenlivet kan vokse deri.

Hvad er det folkelige? Vi kan møde dette i Historien og Livet. Tider, hvor et Folk har oplevet Folkeandaen som en levende Virkelighed, møder vi flere Steder i Historien, f. Eks en Tid som 1848. Om den Tid synger vi:

„Var der en Tid, da Danmarks Vel
 laa alle ret paa Hjerte,
 da sidst man tænkte paa sig selv,
 først paa dets Nød og Smerte;
 da een og hver sin Pligt förstod
 og gav med Villie ren og god
 sit Guld, sin Kraft, sit Liv og Blod,
 det var i otte og fyrre.“

Hele Folket var grebet af noget, der var større end dem selv, grebet af Tanker, Følelser, Fryd og Harme, og det var Folkeanden, der virkede det, fordi Folket var modtageligt for Aand. Tænker jeg paa Genforeningsfesten paa Dybbøl Banke 1920, saa oplevede vi, der var med, noget af det samme. Det umiddelbare og aabne Sind gaves Udtryk baade i Samvær, Tale og Sang. Der var noget over denne Fest, som menneskeligt Arrangement ikke kunde skabe. Folkeanden virkede det folkelige, som var over denne Folkefest. Ja, hver Gang vi hører Modersmaalet klinge „sødt i Lyst og sødt i Nød, sødt i Liv og sødt i Død,“ da oplever vi det folkelige.

Hver Gang vi oplever, hvad det vil sige at have et Fædreland, høre til et Folk og have et Modersmaal, da er vi inde i det folkelige. Det folkelige er at være grebet af noget, der er større end vore egne Interesser.

Hvad er Kristenliv? Her kommer vi heller ikke uden om Historien og Livet. Kristendom er Liv og Tro, og dette at modtage Guds Gaver, som han har givet sin Menighed fra 1. Pinsedag indtil denne Dag. I sin Menighed er han selv til Stede i sit Ord og sin Aand og giver sig selv til evigt Liv ved Daab og Nadver. Det er altsammen Naade over Naade. Og kun i Menighedens Fællesskab kan Kristenlivet vokse og bevares fra Slægt til Slægt, og der i Menigheden kan vi opleve Glimt af Evigheden, naar Guds Menighed skal „holde Kirkegang med uophørlig Jubel-sang i høje Kor, hvor Gud han bor blandt alle Engles Sang.“

Naar vi synes, at Kraften i vort aandelige Liv er mindre for Tiden end i tidligere Tider, saa er det ikke Vorherres Skyld; men fordi vi er mindre i Stand til at modtage aandeligt Liv. De sidste Par Menneskealdre har vel ikke budt gode Kaar for aandeligt Liv. Først kom Naturalismen med sit vældige Frem-

stød mod Kristendommen. Mange Mennesker maatte komme til at tro paa Kulturen og deres egne Evner og Dygtighed. Saa kom de politiske Kampe i Provisorietiden, dette optog Folkets Sind og Tanker. Mærkelige Alliancer blev indgaaet for at skabe stærkere politiske Partier. Det svækkede altsammen det aandelige Liv. Saa kom Verdenskrigen; med den fulgte Gullaschtiden med alle dens Fester og Fornøjelser. Vi er gaaet ind i en Forenings- og Organisationstid med lidet Ansvar for den enkelte. Ansvaret ligger paa Topfigurerne eller Spidserne, og det er tit ganske tilfældigt, hvem der vælges ind paa disse Pladser. Saadan burde det ikke være; thi det betyder meget, hvem der er Folkets Førere ogsaa i vort Foreningsliv. Vi burde vist tænke lidt mere paa, hvilken folkelig og aandelig Værdi de Mennesker har, som vi vælger ind i de betroede Stillinger, og kan vi ikke enes om Maaden, hvorpaa vi ønsker, Livet skal leves iblandt os, ja, saa maa vi absolut hver gaa sine egne Veje. En Akkordens Tid som vor Tid skaber ikke gode Kaar for aandeligt og folkeligt Liv. Vi har vel tabt Troen paa Kulturen som Hjælper i Nødens Stund, og i Stedet for finder vi megen Religiøsitet i vort Folk for Tiden; men en frygtelig Uklarhed over, hvad Kristendom er. Der er næsten ingen rene og klare Linier mere imellem de forskellige Livssyn. Vi finder en Sammenblanding af Ortodoksi, Pietisme, Rationalisme og Beundring for baade Kvækere, Metodister og andre religiøse Sekter. Derfor er det heller ikke let for Mennesker i Nutiden at finde Rede i alt dette og faa Fodfæste paa den Troens Klippegrund, som Grundtvig saa herligt peger paa i sine Pinsesalmer. Her peges paa Guds Menighed, hvor Ordet, Aanden og Livet har hjemme.

Vi synes, at Livet i den senere Middelalder var forfærdeligt med al dens Helgendyrkelse, Afladshandel, Munkevæsen og Prædiken om Skærsild med

Angst og Gru; men bag alt dette og i dette bøjede Menneskene dog Knæ for Gud i Himlen. Vor Tid med alle dens Ismer — Materialismen, Naturalismen, Humanismen, den falske Idealisme — i alt dette er der i al Fald ingen Gud; vi har Grund til at spørge: Hvor gaar vi hen? En gudløs Tid, hvor Folket lever paa Resterne af en Kulturtro, er en ond Tid. Hele vort offentlige Liv er ikke præget af dette, at alt, hvad der sættes i Værk, maa bygges op til Guds Ære, og at det gælder om at tjene det, som er Guds Villie med et Folk. Og et Liv uden Tro, Haab og Kærlighed, hvor er det fattigt, selv om det ogsaa straalere i ydre Henseende. Men Guds Rige er ikke af denne Verden, og derfor er det heller ikke det offentlige Liv, der giver Kraft til aandeligt Liv; men Guds Aand. Den Mand, der har peget dybest og dejligst paa Livet i Hjem, Skole og Kirke, er jo nu alligevel Grundtvig. „En Kæmpe han var i al sin Færd, hvem Frygten fuldt aldrig lammed, to Menneskealdre hans Sværd i Nørreleden har flammet.“ Han forkyndte ud fra sin egen indre Oplevelse, at Aanden virker i Ordet, at Aand er Magt, at Aanden virker kun i Frihed. Han vidste, at ydre Autoritet, Former og Love ikke kunde slaa til, ja, at disse Ting kunde være dræbende for Livet. Jeg kunde i denne Forbindelse have Lyst til at spørge: Hvorfor tales der ved vore Møder saa lidt om Højskolens, Fri-skolens og de frie Menigheders Betydning. Disse Former for Liv er kun af Navn, hvis ikke de udspringer af aandeligt Liv. Er Grundtvigs og Kolds Syn blevet for gammelt — noget, som det ikke er værd at kæmpe for mere? Mange Mennesker mindes dog vist med Tak baade Vilh. Malling og Thomas Bredsdorff. De var uforfærdede Stridsmænd, naar det gjaldt det Værk, hvor Aanden maatte være den skabende. Naar Bredsdorff tidt sagde: „Jeg brød for en Konge min Lanse, som kroner med evige Kranse.“

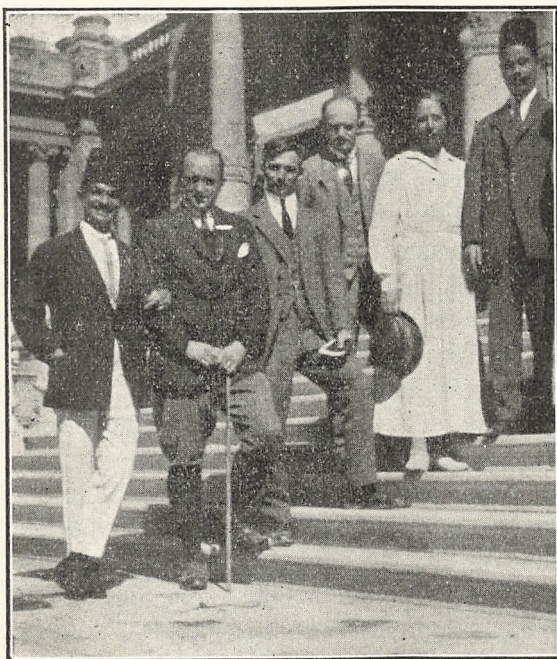
Ja, saa passer det paa ham selv. Vi kan ikke blive ved med at nøjes med Nutidens humanistiske Skole. Det er ikke saa meget Kundskaber, Mennesker i vor Tid trænger til, som dette at møde aandelige Personligheder og faa lært at bøje sig og tjene alt det, som Folkeaanden og Guds Aand har virket i vort Folk fra Slægt til Slægt. Jeg tror ogsaa, der er Længsel efter dette, og saa kan vi synge:

„Da har og Gud et Nasaret
til os et Sted paa Jorden,
en lille køn og yndig Plet
i Syden eller Norden,
hvor over alt vi se Guds Spor
og lytter glade til hans Ord
som Aand og Liv paa Jorden.“

K. Jensen Elkjær.

Et Besøg i Betlehem.

For et Par Aar siden havde jeg den Oplevelse at deltage i en Rejse sammen med danske Lærere og Lærerinder til Palæstina og Ægypten, og da det er mig en Glæde at delagtiggøre andre i denne mit Livs hidtil største Oplevelse, fortæller jeg nedenstaaende om Rejsens største Begivenhed: Besøget i Betlehem.

Paa Billedet ses Rejseselskabet fotograferet paa Nazariéh-Skolens Trappe i Cairo, hvor vi var det ægyptiske Undervisningsministeriums Gæster.

Fra venstre ses: Gymnastikinspektør i Ægypten Abdallah Salama (Elev fra Ollerup Gymnastikhøjskole), Axel Dannekov, Ingeniør Arnfred (nu Forstander paa Askov), Seminarielærer Niels Jul, Vordingborg, Lærerinde Frk. Nielsen, Odder, og en Repræsentant for Ministeriet

Til Betlehem.

Betlehems Navn har en Klang som intet andet Bynavn i Verden.

„Du Betlehem Efrata liden til at være blandt Judas Tusinder. Af dig skal der udgaa mig en til at være Hersker over Israel, og hans Udgang er fra fordem, fra Evigheds Dage.“ Til Opfyldelse af disse (Profeten Mikas) Ord drog Josef og Maria op til „Davids Stad, som kaldes Betlehem, og her fødte Maria sin Søn, den førstefødte, svøbte ham og lagde ham i en Krybbe; thi de havde ikke Rum i Herberget.“ Her — paa Betlehems Marker — lød Juleevangeliet til Hyrderne: „Frygter ikke, thi se, jeg forkynder eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket; thi Eder er i Dag en Frelser født, som er den Herre Kristus i Davids Stad.“

Her lød Lovsangen for første Gang: „Ære være Gud i det højeste og Fred paa Jorden, i Mennesker en Velbehagelighed.“ Her sagde Hyrderne til hverandre: „Lad os dog gaa hen til Betlehem og se dette, som Herren har ladet os vide“ (Luk. 2,14,15).

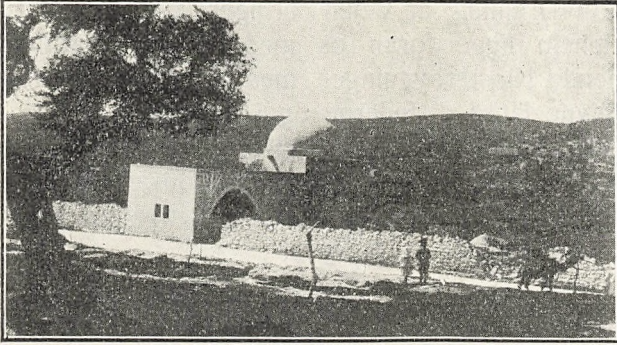
Ogsaa vore Tanker gaar hver Jul til den lille By for at dvæle der ved de hellige Minder fra Davids Stad, Jesu Kristi Fødeby.

Lad os da følges ad til Betlehem, ikke blot for at fordybe os i Minderne; men ogsaa for at se Byen, som den nu er; thi trods al den Ødelæggelse, der er gaaet hen over det hellige Land, ligger Betlehem endnu paa samme Sted som i Kristi, ja, som i Davids Dage, ca. 8 km Syd for Jerusalem.

En Franziskanermunk fra „Casa Nova“-Klosteret, hvor vi bor under vort Ophold i Jerusalem, viser os Vej igennem Jerusalems snævre Gader til Jaffa-porten, hvorfra Vejen til Betlehem er saare let at finde, og vi vandrer nu af Sted i stor Forventning om, hvad Turen vil bringe os.

Salmen „Et Barn er født i Betlehem“ lyder i vort Indre; men den støvede Vej og den brændende Sol

vil dog ikke rigtig lade Julestemningen komme frem. Tænk, hjemme har de nu Sne og Frost, og her har vi i Dag 27 Gr. Reamur i Skyggen.

Rakels Grav med Udsigt mod Betzajda.

Endnu før vi kan se Byen, møder os det første Bud om dens Nærhed, som fører os tilbage til Patriarkernes Tid, til første Gang Betlehem nævnes: Rakels Grav.

Graven ligger ved Vejen, som Moses beskriver det: „Saa døde Rakel (efter at have født Benjamin) og blev begravet ved Vejen til Efrat (Betlehem), og Jacob satte et Mindesmærke ved hendes Grav.“ Et kuppelhvælvet Kapel er bygget over Graven.

En Del Mennesker er forsamlede ved Kapellet, og en gammel Jøde med Tankerem paa sin Pande forbyder os først Adgang til Helligdommen; men en vagthavende, bevæbnet Soldat giver os med en Haandbevægelse Lov til at træde indenfor, hvor en Del Kvinder staar grædende omkring en muret Sarkofag, virrende med Hovederne, klappende og kysende Muren, tilsyneladende dybt sørgende over deres døde Stammemoder. Det er dog vist smaat med Andagten; thi en Kvinde afbryder ved vor Indtræden sin Graad og beder om en Almisse. I et

Hjørne af Huset er en anden Kvinde ved at lave Kaffe til Gæsterne. Vi forlader ret hurtigt dette Sted, som synes os at indeholde en god Portion Hysteri, og det er en Befrielse atter at trække Vejret i fri Luft.

En Drejning af Vejen bringer os nu til at se Betlehem ligge foran os med de store fæstningslignende Klosterbygninger med de hvide af Træer omgivne Huse til Siderne og i Baggrunden.

Den hvide By troner højt oppe over en frugtbar Dal, som danner en forunderlig Modsætning til den triste Ørken tæt ved, og vi nyder længe det smukke Syn, før vi gaar ind i Byen.

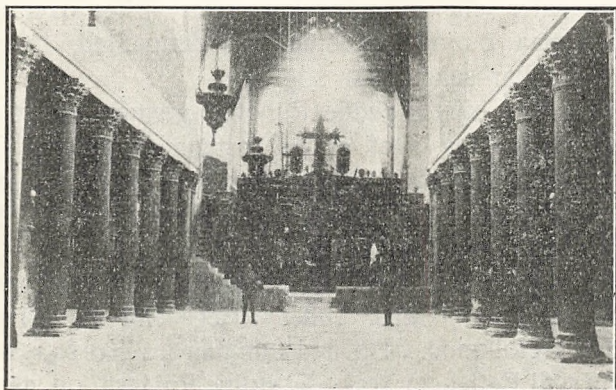
Betlehem.

Betlehem — Efrata: Det frugtbare Brødhush er Byens Navn, og Synet, der møder os i Dag, gør ikke Benævnelsen til Skamme; thi fra Foden af Højderne og opefter strækker sig maleriske Terrasser med smaa Lunde af knudrede, sølvgraa Oliven-træer og friske, grønne Figentræer. Opad de lyse Kalkklipper slynger Vinen sig, og i den gode Jord under Oliventræerne myldrer Blomster af vidunderlig blændende Farve frem i Millionvis, store, højrøde Anemoner, forskellige Løgplanter og Alpevioler. De omhyggeligt passede Plantninger af forskellig Art, de frodige Marker med den gulnende Sæd fortæller os,

at her er det Kristne og ikke Muhamedanere, der raader over Jorden; thi saaledes behandler Muhamedanerne ikke deres Marker.

En halv Snes blinde eller spedalske Tiggere har nu faaet Øje paa os og følger os troligt igennem Byens Gader, indtil vi standser ved Klosterbygningen, hvor vi nu bliver helt omringet af Tiggere, som vi maa betænke med en Skærv, inden vi faar Lov til at gaa ind.

Klosterkomplekset er opført af vældige Mure for at kunne modstaa Fjenders Angreb. Tre forskellige Kirkesamfund, det romersk-katolske, det græsk-katolske og det armeniske, ejer hver sin Del af Bygningen, der er bygget udenom Fødselskirken (Mariakirken). Kirken benyttes af alle tre Kirkeretninger til Gudstjeneste. Oprindelig førte en stor Portal ind til Kirken; men den er nu forlængst til-muret, dels for Forsvarets Skyld, dels for at forhindre Muhamedanerne i at ride ind i Kirken. Vi maa en ad Gangen gennem den lave, smalle Dør træde ind i det mægtige Kirkerum, hvor Øjet straks møder fire Rækker glat polerede Marmorsøjler, som

Fødselskirken i Betlehem.

deler Kirken i fem Skibe. Smaa Vinduer paa Siderne giver et meget sparsomt Lys, men til Gengæld oplyses Koret, der er pragtfuldt udstyret, ved Hjælp af to mægtige Vinduer. Af ældgamle Malerier paa Væggene er kun Brudstykker tilbage, ellers er Vægge og Loftet hvide.

Kejserinde Helena har grundlagt Maria-Kirken, og hendes Søn Kejser Konstantin den Store fuldførte den i Aaret 330. Kirken er den ældste i Kristenheden. Her har Korsfarerne holdt Andagt og siden utallige Skarer af Pilgrimme.

En Munk viser os Nedgangen til Fødselsgrotten, det Rum som Overleveringen udpeger som Jesus Kristi Fødested, og hvorover Kirken er bygget. Tre Nedgange fører ned til Grotten. En Mængde Lamper af Sølv og Guld hænger ned fra Klippeloftet og oplyser Rummet. Væggene er beklædt med Tæpper, og i Marmorgulvet er anbragt en stor Sølvstjerne med en latinsk Indskrift, som fortæller: „Her blev Jesus Kristus født af Jomfru Maria.“ Lidt i Baggrunden vises Stedet, hvor Krybben stod. Her er stille; thi ingen Lyd udefra kan trænge ned i dette dybe tæppebehængte Rum. Vi dvæler længe her, ingen taler eller blot hvisker. Det virker overvældende paa os alle at staa paa dette Sted, hvortil vore Tanker saa tit har søgt —.

Paa vor efterfølgende Rundtur gennem Byen aflægger vi Besøg i et af de mange Værksteder for Perlemorsarbejder. Betlehemiterne er Mestre i saadanne Arbejder, og vi køber hver en Erindring fra vort uforglemmelige Besøg.

Vi lægger paa vor Tur Mærke til, at Betlehems Beboere har et helt andet Præg end Palæstinas øvrige Befolkning. De nedstammer fra Korsfarerne, thi her til Betlehem trak de stolte Riddere og deres Fruer sig tilbage og fik Lov til at bo i Fred. Deres ædle Afstamning træder endnu stærkt frem i deres

smukke Ansigtstræk, deres høje Vækst og den ranke Holdning.

Inden vi forlader Byen aflægger vi et Besøg hos en dansk Missionær, som lever dernede, og et dansk Farvel var det sidste Ord, vi vekslede med Betlehems Beboere, og nu var vore Tanker ført tilbage til vort eget Fædreland; men det forstyrrede ikke Stemningen, thi Julen hjemme med den festlige Glæde og de tændte Lys i Vinterens Mørke og Julen i Betlehem med den store Glæde, fordi os er en Frelser født, kan ikke skilles ad.

Held den, hvis Hjem blev et Betlehem!

Lad os sende en venlig Tanke til den lille, skønne By dernede i Juda Land med det uforglemmelige Navn, med de velsignede Minder!

Axel Danneskov.

Tanker til Overvejelse for Ungdommen.

Da jeg ikke mere er Formand for Elevforeningen, tænkte jeg, at jeg skulde være fri for at skrive i Elevskriftet i Aar; men dette mente vor udmærkede Redaktør ikke, nej tværtimod, thi da jeg sagde nej, saa sagde han: „Du skal nu alligevel skrive et lille Stykke.“ Naar man nu Gang paa Gang gennem Aarene har erfaret, hvor uvurderlig det er at have lært at udføre et Arbejde efter en bestemt given Ordre, saa tør jeg næsten paa-staa, at dette er en Livsbetingelse for at naa frem i Verden. Men her maa jeg rigtignok tilstaa, at der er en væsentlig Forskel paa at udføre et Haandens Arbejde og at fæste Tankerne til Papiret, for sæt nu, at Tankerne bliver borte, ja hvad saa? Og saadan var det lige ved at gaa mig; men saa pludselig kom jeg i Tanker om en lille Historie, desværre er den ikke helt ny, og jeg tror næsten, at jeg har fortalt den for Eleverne i en Time paa Skolen; men det gaar vel an at forny den igen. Hvem der er Historiens Forfatter, husker jeg ikke, thi det er mange Aar siden, jeg hørte den. I Haab om, at Forfatteren ikke tager mig det ilde op, fremfører jeg lidt af Historien efter Hukommelsen. Vi kalder Historien:

Den gamle Skibskaptajn.

Kaptajnen var blevet ikke saa lidt til Aars og havde, som man siger i Sømandssproget, hevet Ankeret og lagt op. Han havde ikke Lyst til at pløje Bølgerne længere og købte sig saa et lille Hus uden for Byen for rigtig at have Fred og Ro. Nu er det saaledes, at enhver Skibsdreng først maa lære at gøre ordentlig rent, feje, skruppe, spule og rigtigt lære at bruge en Svaber. Dernæst, hvis det er

i mindre Skibe, der begyndes, skal Skibsdrengen ogsaa lære at lave Mad, og heldigvis er det saadan, at hvad man i Ungdommen nemmer, man i Alderdommen aldrig glemmer; saaledes ogsaa med den gamle Kaptajn, han havde aldrig været gift, ja han nærmest hadede Kvinder, og derfor vilde han selv passe baade Hus og Have, lave Mad og gøre rent og meget andet. Det gik ogsaa godt en lille Tid; men i det lange Løb blev det ham alligevel for trist. Han havde ingen at kommandere med, som da han sejlede, og selv maatte han holde i Orden og rent alle Vegne, og rent skulde der være; han skulde ogsaa selv gøre Ild paa om Morgenens, hente frisk Brød hos Bageren o. s. v., alt dette blev ham efterhaanden for besværligt. Han spekulerede derfor i længere Tid paa, hvordan han skulde komme over disse Besværligheder, og endelig langt om længe kom han til følgende Resultat: Han vilde avertere efter en stor, stærk og paalidelig Dreng, som kunde hjælpe ham hver Formiddag. Den første Dag efter Bekendtgørelsen mødte der en hel Snes Drengene ved hans Dør, og nu gjaldt det om at vælge den rette, hvilket kunde have sine Vanskeligheder. I hele Flokken var der en Dreng, som var Hovedet højere end alle de andre, og efterhaanden som han betragtede ham, kom han til den Beslutning, at ham skulde det være, thi en saadan rigtig rask, frisk og frejdig Dreng, det var noget, der passede for Kaptajnen, men nu gjaldt det ogsaa om, at Drengen var ærlig, thi det var ved at gaa med vor gode Kaptajn, som det meget ofte gaar Mennester, der søger Ensomheden, de bliver undertiden mistænksomme, og derfor skulde Drengen sættes paa Prøve. Prøven kom til at bestaa i, at Kaptajnen strøede Sand paa Trappestenen og under Sandet var lagt en Femogtyveøre. Drengen blev straks sat til feje Trappen, og Kaptajnen stillede sig paa Lur inde bag Gardinet. Ganske rigtigt:

Femogtyveøren klirrede mod Trappestenen. Drengen bukkede sig hurtigt efter den, og lige saa hurtigt forsvandt den i hans Vestelomme, men desværre blev den ikke afleveret til Kaptajnen, og af den Grund fik Drengen øjeblikkelig sin Afsked. Kaptajnen prøvede endnu engang, men akkurat med samme Resultat, Nu vidste han ikke sit levende Raad, thi hvad hjalp det ham, at der var store og stærke Drengene nok at faa, naar han ikke kunde stole paa nogen af dem.

Efter at have spekuleret over Sagen en Tid, kom han til det Resultat, at han maatte prøve endnu en tredie Gang; men desværre saa det ud til, at der ingen meldte sig. Endelig langt om længe kom der en pjaltet og forhutlet Dreng, rigtig en sølle Stakkel at se til. Og da der kun var denne ene, kaldte Kaptajnen ham ind i Stuen trods det, at Drengen slet ikke var efter hans Ideal, men ved nøje at betragte ham saa Kaptajnen, at Drengen, som vi vil kalde Jens, havde et Par udsædvanlig klare og talende Øjne. Han bestemte sig derfor til at prøve ham som de to foregaaende, og her blev Udfaldet et ganske andet. Jens gik nemlig straks ind til Kaptajnen med Femogtyveøren, og Kaptajnen sagde ved sig selv: Saa har jeg alligevel læst rigtigt i Jens'es klare Øjne. Foreløbig kom Jens saa hver Morgen, gjorde Ild, hentede Brød hos Bageren til Morgenkaffen, vaskede op og gjorde rent, altsammen til Kaptajnens fulde Tilfredshed. Ja, Kaptajnen blev endog efter en lille Tid, da han saa, at Jens trivedes og voksede godt, helt indtaget i ham.

Saa kom den Dag, da det var Kaptajnens Fødselsdag, og den skulde fejres om Aftenen ved et godt Glas Grog med dobbelt Væge for Kaptajnen, og Jens skulde have sit med, hvad han dog ikke syntes om. Efterhaanden, som Kaptajnen fik Grogen sat til Livs, steg ogsaa Humøret, og han betroede da Jens, hvor glad han var ved ham, og han

meddelte ham, at hvis han vilde, kunde han blive hos ham baade Dag og Nat, hvad Jens selvfølgelig ikke havde noget imod. „For,“ sagde Kaptajnen, „du er ikke som de andre Dreng, der beholdt Femogtyve-øren.“ „Ja, men det skulde Kaptajnen ikke have gjort,“ indvendte Jens spagfærdigt. „Hvad skulde jeg ikke!“ raabte Kaptajnen. „Nej,“ føjede Jens endnu mere lavmælt til, „Kaptajnen skulde ikke have fristet dem, sæt nu, at de maaske var mere sultne end jeg, da jeg kom.“ Men nu var Groggen rigtig steget Kaptajnen til Hovedet, saa han fór op, slog i Bordet og raabte, saa højt han kunde: „Naa, du siger mig imod, ja, næsten sætter mig i Rette! Vil du se, at du kommer ud af mit Hus, jeg vil aldrig se dig mere!“ Jens maatte saa af Sted, og omsider gik Kaptajnen i Seng; men han kunde ikke rigtig sove, der var noget, som ustandselig kredsede rundt i hans Hoved, og hen paa Morgenstunden, ved den Tid Jens plejede at komme, syntes han, at han hørte noget pusle i Køkkenet. Hvad kunde det være? Dørene var jo laasede, og Jens drevet bort. Han satte sig op i Sengen og lyttede. Jo, det var rigtig nok, der var virkelig nogen i Køkkenet, han maatte ud at se efter, og ganske rigtig, Jens var ved at gøre Ild paa som sædvanlig, og da han saa Kaptajnen, bad han meget undskyldte. Han havde jo faaet Penge til Brødet, og Nøglen til Døren havde han ogsaa glemt at aflevere, og da han alligevel skulde hen at aflevere Nøgle og Penge, tænkte han, at Kaptajnen ikke havde noget imod, at han tog Brød med, og da han saa saa, at Kaptajnen sov endnu, mente han, at han vilde gøre Ild til Kaffen, men nu skulde han straks forsvinde. „Nej, nej,“ raabte Kaptajnen, „du skal blive hos mig altid Jens, for du er den mest redelige og bedste Dreng, jeg nogen Sinde har kendt, og jeg har bitterlig fortrudt, hvad jeg sagde i Aftes, vil du tilgive mig Jens og blive?“ Hertil svarede Jens straks Ja.

Kaptajnen holdt Jens i Skole, og han blev siden en berømt Læge.

Se, det var Historien om den gamle Skibskaptajn, og her kunde jeg egentlig godt slutte; thi jeg synes, at den har givet os et udmærket Indblik i baade de gamle og de unges Tilværelse; den viser os baade Fristelser, Fald og Oprejsning, den viser os ogsaa, hvilken Betydning, Flid, Troskab og Ærlighed har for de unge. Ja, jeg drister mig endog til at paastaa, at det at faa lært at arbejde saaledes, at ens Tid altid er optaget af noget nyttigt, ikke mindst Fritiden, som det ofte kan knibe med at faa anvendt paa rigtig Maade, er et af Livets vigtigste Spørgsmaal. Thi de unge maa huske paa, at de ogsaa i deres Fritid maa dygtiggøre sig til at løse de mange Opgaver, som de vil møde i Fremtiden. Glem derfor ikke Aftenskolerne, hvor enhver kan faa Lejlighed til at holde Skolekundskaberne ved Lige, ja endogsaa forøge dem. Gør eder bekendt med, hvad der fremkommer i Fagblade og Tidsskrifter paa Naturforskningens Omraade og meget andet, Husk paa, Tiden er kun een Gang, den vender aldrig mere tilbage. Det er jo nu, som det altid har været med Ungdommen, naar den ser fremad, saa er Tiden uendelig; men er man først blevet Treds og derover, og man saa kaster Blikket tilbage, da er det umuligt at forstaa, hvor Tiden er blevet af. Og skal vi i den Alder til at erkende, selv om det kun er over for os selv, at vi ingen Ting har naaet, ja, saa gaar vi en tung Livsaften i Møde, som i Masser af Tilfælde bunder i, at vi ikke har nyttiggjort vor Tid, medens vi var unge.

Jeg har undertiden haft unge Mennesker, som har sagt til mig: „Min Opdragelse har været fuldstændig forfejlet, mine Forældre lærte mig ikke at tage Tiden i Agt, men lod mig løbe paa Gaden, lige til jeg blev konfirmeret, og nu har jeg ikke rigtig

Lyst til at tage fat, det bliver vist aldrig rigtig til noget med mig.“ Vi kan vist hurtigt blive enige om, at de Forældre, som opdrager deres Børn paa den Maade, de har ikke gjort deres Forældrepligt over for Børnene, og det er en haard Bebrejdelse at tage imod. Naar jeg skal give et ungt Menneske Svar paa en saadan Udtalelse, vil det blive følgende: „Er du naaet saa vidt, min Ven, at du kan se Fejlene, kan du ogsaa rette dem, thi hvor der er en Villie, er der ogsaa en Vej; men saa gælder det ogsaa om at tage sig sammen.“

Det er ikke nok med at faa Fritiden rigtigt anvendt, ogsaa Arbejdstiden kan anvendes paa forskellig Maade; man kan gøre Arbejdet, fordi man skal gøre det, uden derfor at have den rigtige Interesse for det. De unge maa forstaa, at gøres Arbejdet uden Interesse, saa faar de ikke den rigtige Forstaaelse eller Vurdering af Arbejdet, og hvis en ung Mand med Tiden agter at blive Arbejdsgiver eller Arbejdsleder, saa gælder det først og fremmest om, at han selv har lært at udføre et ærligt Arbejde, i modsat Fald vil han aldrig kunne vurdere et Stykke Arbejde rigtigt. Man hører tit, at unge Mennesker siger: „Naar jeg selv bliver Landmand, skal jeg nok faa det til at gaa,“ og jeg indrømmer, at det er godt med Selvtillid, men der skal mere til, og jeg vil derfor slutte med det kendte Vers:

„Det nytter ej, vi stiger
som Ørn med stærke Slag,
hvis overalt vi viger,
hvor Livet kræver Tag.“

Edelgaard, i November 1928.

Niels Larsen.

Ved Øvelse kan det vindes.

„Af alting højest er det faste Sind,
det i sin Fasthed villiestærke Hjerte“.

Saaledes lader Paludan-Müller den græske Tænkter Pyrrhon udtrykke Hovedsummen af, hvad han har lært af den indiske Vismand, Kalanus, under en Samtale, hvori de hver for sig har givet Udtryk for det inderste i deres Livsanskuelse. Kalanus har en Tid fulgt Alexander den Store i den Tro, at denne vidunderlige Mand var en Gud, Bramas Aabenbaring, men nu er Bindet revet fra hans Øjne, og han har set, at den store Konge kun er et skrøbeligt og syndefuldt Menneske, og nu vil han dø, opbrænde sig paa et Baal for at sone sin Fejltagelse, sin Synd mod Brama. Alexander har været hos ham for at faa ham til at afstaa fra sit Forsæt, den store Konge har bedet og truet, ja paa sine Knæ tryglet Kalanus om at leve, men Inderen er urokkelig, og nu er Kongen gaaet bort i Vrede. Pyrrhon skal forsøge, men naturligvis bliver da ogsaa hans Overtalelser forgæves. Grækerne møder her et Livssyn, som de ikke forstaaer, men dets mandige Styrke og Herlighed maa de bedste af dem, som en Pyrrhon, dog bøje sig for, og det udtrykker han, idet han gaar bort, ved at sige:

„Eet har jeg lært af denne Mands Eksempel,
der lig et Fyrtaarn mellem Skær og Klipper
sig hæver over alle Tivlens Bølger
og viser Maalet og den sikre Havn.
Af alting højest er det faste Sind,
det i sin Fasthed villiestærke Hjerte.“

Det er et saadant Menneske-Ideal, Paludan Müller rejser for sit Folk i Efteraaret 1864, naar han synger:

„Mænd med faste Hjerter,

Fromme, stærke Kvinder,

det er Danmarks Maal!“

Ja, det var Maalet efter det smertefulde Nederlag og Landetabet i 1864, og det er Maalet i Dag og alle Dage, og et herligere Maal kan ikke rejses for et Arbejde mellem dansk Ungdom.

Hvad er saa det at have et fast Sind og et fromt og villiestærkt Hjerte?

Ja, det kan siges saaledes: Det er at være retliniet, samlet og hel, at være uden Svig, men det er dog ikke nok; der kræves endnu noget, der kræves det, at man ikke har Maalet for sin Stræben *i* sig selv men *over* sig selv. Altsaa: Det er at kunne sætte alt sit eget til Side i sin Stræben mod det højeste Maal, som Sjælens Øje har set, at kunne „dø, om saa det gælder“, hellere end at svigte sit Ideal.

De kristne Martyrer var saadanne Mennesker.

Jeg tænker f. Eks. paa Perpetua, den unge Kvinde i Kartago, som i Aaret 202 maatte lide Døden for sin kristne Tros Skyld. Hun var af fornem Herkomst og kun 22 Aar; hun var gift og havde et lille Barn, som hun gav Die. Hendes Fader var Hedning, men han elskede sin Datter, og da hun blev anklaget, bad og trygledede han hende om, at hun skulde vende sig fra Kristendommen. „Mit Barn“, sagde han, „hav dog Medlidenhed med mine graa Haar! O, gør mig ikke til Skamme for alle Mennesker! Se paa din Moder, din Slægt og især paa dit lille Barn, som jo maa dø, hvis du dør. Bring dog ikke unævnelig Sorg over os alle!“ Saaledes bad Faderen og kastede sig i Støvet og græd. Det skar hende i Hjertet at se og høre dette, og hun sagde: „Fader, hvad Gud vil, det vil ogsaa ske, thi vid, vi staaer ikke i vor egen Magt, men vi er i Guds Hænder.“

Da hun stod for sine Dommere, kom hendes Fader igen til hende, han stod med hendes lille Barn paa sine Arme, og han bønfuldt hende saa indtrængende om at fornægte Kristus, at end ogsaa Dommeren blev bevæget og sagde til hende: „Skaan din Faders graa Haar, skaan dog dit lille Barn og offer til Kejseren!“ Hendes Hjerter blødt, mens hun saa paa sin gamle Fader og sit lille Barn, men hun sagde: „Jeg gør det ikke!“ Og da Dommeren spurgte hende, om hun var en Kristen, saa bekendte hun frit og frejdigt, at det var hun; dermed var hendes Skæbne afgjort, og da hendes sidste Dag kom, gik hun rolig og frejdig til Døden, vel bævende, dog ikke af Frygt, men af Fryd, fordi hun vidste, at hun gik til Gud.

Og Morten Luther var et saadant Menneske, da han hin uforglemmelige Dag, Torsdagen den 18. April 1521, stod for Rigsdagen i Worms. Foran ham sad Jordens mægtigste Fyrste, omkring ham Hundreder af mægtige Mænd, blandt dem næppe en eneste Ven, ingen der forstod ham, gnavne, forbitrede, hade-fulde var de fleste: at man dog skulde have al den Tidsspilde og saadan en Kvalm for denne usselige Præsts Skyld.

Rigets Ordfører træder frem og forlanger, at nu skal han genkalde alle de Sætninger og Skrifter, som strider mod Kirkens Lære og Kirkemødernes Beslutninger. Nu vil de have et Svar med det samme uden Kruseduller, og hvis det ikke bliver et Ja, da ve ham. Og saa svarer Luther: „Dersom jeg ikke bliver overbevist ved Vidnesbyrd af Skriften eller klare Grunde (thi jeg tror hverken paa Paven eller Kirkemøderne alene, da det staar fast, at de ofte har fejlet og modsagt sig selv), saa er jeg overvundet af de af mig anførte Skrifter og min Samvittighed fanget i Guds Ord. Ingenting kan eller vil jeg genkalde, for det er usikkert og uærligt at handle mod Samvittigheden.“

Ja, saadan er det at have et fast Sind og et villiestærkt Hjerte; een eneste Attraa, den at være i Overensstemmelse med det højeste Ideal: sin Samvittighed og Gud.

Nu kan en og anden tænke: Ja, men de, du nævner, var saa store, og vi er kun saa smaa, hvor skal vi kunne følge dem efter. Og der er saa megen Sandhed i det, vi maa bøje vore Hoveder og erkende, at vi er kun smaa og svage.

Men selv blandt jævne Mennesker som du og jeg hænder det, at vi glimtvis møder det store og det største.

Det skete for nogle Aar siden ved en af de sørgelig mange Brande, som hærger Landet, at man pludselig med Forfærdelse opdagede, at der var glemt et gammelt, hjælpeløst Menneske inde i det brændende Hus. Taget var lige ved at skride ned, og det var ikke til at tænke paa at trænge ind i denne frygtelige Hvirvel af Røg og Luer. Der var dog en Mand, som gjorde det, og det var, som Hjertet stod stille af Forfærdelse i alle dem, som saa det, de ikke engang skreg, men stønnede af Rædsel, og man hørte som en sagte Jamren. Det syntes dem at vare en Evighed, men det var dog kun Sekunder, saa kom Manden igen til Syne med den gamle Mand i sine Arme — et Nu, og de var begge frelste, men bag dem sank det brændende Tag til Jorden, mens Flammerne steg mod Himmelen.

Eller læs følgende lille Træk fra det virkelige Liv:

Det er Vinter, og Landsbyens store Gadedam er tilfrosset, men Isen er kun et Par Dage gammel og alt andet end stærk. Dog er der vel et halvt Hundrede Børn ude paa den. Degnen har ganske vist sagt til Børnene i Skolen, at Isen endnu er farlig, og at de skal huske paa, der er bundløse Huller i Dammen, men det er da kun en Grund mere til at stimle sammen paa den. Se, nu tumler en Flok

Drenge i en Klump ude over det dybeste Vand. Da brister Isen, de fleste af Børnene styrter med et Rædselsskrig ind til Bredden, men tre Drenge gaar til Bunds i den dybe Dam. Skriget kalder en Del af de omboende voksne til Stede. Blandt dem Faderen til en af de tre Drenge, der ligger ude i Hullet, men de løber alle rundt i Raadvildhed, og det er paa et hængende Haar, at der slet intet bliver gjort, mens det endnu er Tid; da kommer en gammel Husmandskone paa 63 Aar løbende til. Aldrig saa snart ser og hører hun, hvad der er paa Færde, før hun smider sine Træsko, løber ud over den glatte Is og springer lige ned i Hullet, hvor Drengene er forsvundet, og et Øjeblik efter har hun fundet dem alle tre og hevet dem op paa Isen, hvor andre nu har vovet sig ud, tager dem og tumler med dem, til Vandet løber af dem, og de kommer til Live igen; men den gamle Kone er nær ved selv at blive i det dybe Hul, først i allersidste Øjeblik lykkes det at redde hende.

Mon ikke saadan en Færd er ret efter Guds Hjerter? Jeg er vis paa det. Og saa behøver vi jo endda ikke at ty til den Slags Eksempler. Der lever Tusinder i vort Land, om os og blandt os, som stille og taalmodige, ydmyge i deres Hjerter og uden Klage bærer de tungeste Byrder: haabløs Fattigdom, Sygdom og Sorg og huslig Elendighed i urokkelig Tro og Tillid til Gud. Naar det kommer til Stykket, er der maaske ingen Steder, det gælder mere om at have et fast Sind og et fromt og villiestærkt Hjerter end under saadanne Forhold, og der skal det nok lægge sig for Dagen, om man ejer et saadant Sind og Hjerter.

Det andet, jeg har fortalt om, har Daadens Glans over sig, og der er nogen Bærekraft i den; men i den daglige, stille Strid er det helt de indre, personlige Kræfter, det kommer an paa, og

„der sker saa meget stort og godt,
som Verden knap faar vide.“

Naturligvis, der er nok ingen af os, hverken yngre eller ældre, der har det som sit Ideal at faa saadanne Livsvilkaar, men alle Kristne maa dog have det som deres dybeste Attraa at blive i Stand til villig at bære de Byrder, som maatte falde i deres Lod og med Tak til Vorherre at friste de Kaar, han kan give dem.

Jeg er nu vis paa, at de fleste unge Mennesker mere eller mindre bevidst bærer en dyb Længsel og Attraa efter at leve deres Liv under høje Idealer, at blive Mennesker med faste Sind og fromme, villiestærke Hjerter. Sandt nok, det er ofte kun i ringe Grad at mærke paa dem, men jeg tror, at Længselen er der endda, og en Dag vil den faa en saadan Styrke, at det ogsaa fuldt vel kan kendes paa deres Færd. Den, der er besjælet af en saadan Længsel, vil søge at faa udviklet alle gode Evner, vil dygtiggøre sig og anspænde sin Energi for at løse sine Opgaver stedse bedre. Desværre er der mange Mennesker, som kun løser de Opgaver, der stilles dem, fordi de nu engang *skal* løse dem; men de gør det uden Interesse, og de gør det mere eller mindre daarligt. En saadan tvungen Energiudfoldelse kan vel have sin Værdi, jeg tør ikke benægte det, men denne bliver i hvert Fald af rent udvendig Art; den tjener ikke til de indre Sjælekræfters Udvikling, og Mennesker, der forholder sig saaledes overfor deres Arbejde og Opgaver, bliver aldrig af Nummer-Etterne, dem med de faste Sind og de fromme, villiestærke Hjerter.

Om nogen nu vil spørge mig, og et saadant Spørgsmaal er jo i Grunden saa naturligt: Hvorledes bliver jeg et Menneske af Nummer-Etterne? Saa vil jeg svare: Ved Øvelse! ved et Arbejde baade indad og udad. Der gives ingen anden Vej, og intet andet

Middel, som duer. Og saa maa jeg nok føje et andet Ord til: ved Forsagelse. Jeg ved nok, at mange synes ikke om at tænke paa det; men vi kommer nu ikke udenom det, hvis vi vil frem paa de gode Veje. Der er endogsaa meget, som skal forsages. „Øvelse gør Mester“, siger et gammelt Ord, og det rummer som saa mange gamle Ord en dyb Sandhed, og den har Gyldighed baade paa de onde og de gode Veje.

Det er noget, som Erfaringen lærer os, at den, der benytter sig af en Usandhed den ene Dag, har temmelig let ved at anvende to Usandheder den næste og at slippe en Løgn løs den tredie, og den, der lever en lang Tid sammen med Løgn, kan nok blive en Mesterløgner, men han naar ogsaa med Tiden det Resultat, at han kan slet ikke skelne Sandhed fra Løgn: det vil sige, han lyver, til han tror det selv.

Det gaar ganske paa samme Maade med den, der er uredelig med sit Arbejde. Til alt begynde med volder det lidt Samvittighedsnag eller dog i hvert Fald en Følelse af Ubehag overfor en selv, en vis Skamfølelse, men ved fortsat Øvelse i Uredelighed, gaar den et Menneske i Blodet, og han kan tilsidst slet ikke lade være at snyde med sit Arbejde, ikke engang naar det gaar ud over ham selv. „Vanen gør saa meget,“ sagde Skræderen, „han stjal en Lap af sine egne Bukser.“ Et klassisk Eksempel er det med vore Fædre i Hoveriets Tid. „Den, der arbejder sig ihjel til Hove, skal begraves under Galgen,“ sagde de, og saa blev de dovne og sløsevorne paa Hovmarkerne; de blev Øjentjenere overfor Ridefogden og Snydehaser, naar han vendte Ryggen til, og den, der kunde snyde mest og komme godt fra det, blev de andres Helt. Saadan gik det paa Hovmarken, indtil de ogsaa var sløsevorne og uredelige, naar de arbejdede paa deres egne Agre. For man kan ikke være uredelig overfor sit Arbejde de fire Dage

om Ugen og saa være en flittig og samvittighedsfuld Arbejder de to andre Ugedage.

Eller endnu et Eksempel: Jeg har ofte i mine unge Dage, da jeg kom paa mange Arbejdspladser, hvor alle Slags Folk mødtes, truffet Mennesker, hvis Tale altid var fuld af urene og slibrige Ord; det var lige meget, hvad man begyndte at tale om, det skulde ikke vare længe, inden de fik givet Samtalen et slibrigt Anstrøg. De kunde ikke se et Menneske og da navnlig ikke en Kvinde, uden at de havde en eller anden uren Bemærkning, de skulde have spyttet ud. Saadan havde de Mennesker jo ikke været altid, men af alle de urene Ord, der var udgaaet af deres Mund, var deres Hjerter efterhaanden bleven fulde af Urenhed.

Det er disse og mange andre onde Kræfter, Drifter og Anlæg, der skal forsages.

Men heldigvis, ogsaa med Hensyn til Forsagelse, giver Øvelse øget Styrke. Den, der øver sig i noget godt, kan ogsaa opnaa Mesterskab i det. Det Menneske, der fra sine unge Aar af har øvet sig i at udføre ethvert Arbejde, der er bleven ham betroet, ærligt og redeligt, for ham bliver det efterhaanden ganske umuligt at forholde sig anderledes overfor sit Arbejde, det bliver ham en Livsnødvendighed at være redelig og samvittighedsfuld.

Den, der blot en Gang er barmhjertig og offervillig overfor en anden, vinder derved en Tilskyndelse til at forholde sig paa samme Maade, naar der næste Gang gives Lejlighed dertil, og efterhaanden kan det blive en ukuelig Trang til at være barmhjertig og god og offervillig overfor enhver, som lider Nød. Og der følger saa meget andet godt med det at være saaledes. Det kan være som en Husvælselse at være sammen med saadanne Mennesker: de tænker altid saa smukt og retsindigt, de kan se og høre saa meget kønt og godt, som gaar os andre forbi; de

taler aldrig ondt om andre Mennesker, og selv om den, som alle andre laster, finder de noget godt at sige. De klager ikke over deres Kaar, om end de synes andre tunge, de er saa inderlig taknemmelige for hvert godt Ord og hver venlig Haandsrækning, som ydes dem, ja, for hele Livet og alle gode Gaver. De kræver intet som deres Ret, men tager alt som Gaver fra Gud.

Der er vel ingen af os, uden vi kender og har mødt saadanne herlige Mennesker. Men det er, om jeg saa maa sige, ikke naturligt at være saadan; det er en Livskunst, som et Menneske vel kan have Anlæg for, men den læres som oftest først gennem en haard Skole i Forsagelse og Selvfornægtelse, ved lang Indøvelse; men den *kan* læres, om man blot faar begyndt og lærer at søge den rette Hjælp dertil. Lykkelig den, som faar begyndt, hellere i Dag end i Morgen, og lykkeligst den, som alt i sine Barneaar eller tidlige Ungdom føres ind paa denne Vej.

Ved Øvelse og Selvtugt, ved at vende sig med al sit Sinds Kraft mod det gode og mod Gud kan et skrøbeligt Menneske ved hans Hjælp faa endogsaa et splittet Sind samlet og et svagt og forvildet Hjerte renset og fyldt med Fromhed og Villiestyrke.

Thøger Dissing.

10 Aar efter.

Melodi: Yderst mod Norden lyser en Ø.

Arven, vi tog i Aarhundredets Gry,
 Arven fra Slægternes Kæde,
 laa som en mulmende, lynsvanger Sky,
 Molok paa truende Sæde,
 der, hvor vi frem under Faklerne ny
 skulde træde.

Faklerne, tændt ved Oplysningens Baal,
 Lys over Land vilde bære;
 Kundskab var Magt, og vor Lykke blev Maal;
 ypperst var Forskerens Lære;
 fylde med Vidskabens Nektar vor Skaal
 blev vor Ære.

Modnedes Mørket en Midsommers Tid,
 kastede Verden i Vaande;
 ondt blev der avlet ved Dygtigheds Flid,
 Lyset gik Mørket til Haande.
 Trangt kun i Dagenes angstfulde Id
 drog vi Aande.

Nu lyser Fredens det frugtgyldne Aar
 over de brandsorte Vange;
 nu skænker Helse til Sværdtidens Saar
 Arbejdets signede Sange,
 og i vor Sommer de lifligste Kaar
 skal vi fange.

Modigt vort Haab rækker langeligt ud,
 vokser til Vishedens Længsel,
 tager sin Styrke af Troen paa Gud,
 sprænger saa Livsmodets Fængsel,
 bærer til Slægten et Ungdommens Bud
 gennem Trængsel.

A. J. Pedersen.

Elevmødet 1928.

Der er altid en særegen Forventningens Aand over Livet paa en Højskole i Dagene forud for et Elevmøde. Vil der komme mange, og hvem vil komme? Mon den og mon den? Ogsaa kommer der Breve, som melder, at denne eller hin kommer; „jeg længes saadan efter igen at se min gamle Skole, og jeg haaber, at der ikke er sket altfor store Forandringer,“ hedder det i et Brev, og en anden skriver: „Jeg vilde saa gerne været til Møde netop i Aar, men jeg kan ikke faa fri, men til næste, saa kan du tro, jeg kommer. Hils nu gamle Kammerater, hvis nogen af dem kommer, og sig, at de maa endelig komme til næste Aar igen.“ Ja, saaledes gaar det i de sidste Dage, mens alle har travlt med at pynte op og bringe i Orden baade ude og inde, til de gamle Elever kommer, og alt dette forbereder Sindene baade hos Eleverne, og dem, som Aaret igennem har deres Hjem paa Skolen, og det meddeler til Mødet en egen herlig Stemning.

I Aar fik Elevmødet jo sit særlige Præg derved, at det var første Gang, Skolens nye Forstanderpar bød sammen til Elevmøde.

Stærkt besøgt af gamle Elever langvejs fra blev det ikke; men det havde sikkert i nogen Maade sin særlige Grund deri, at der netop i Sommer var saa ualmindelig meget for unge Mennesker at rejse efter: Først var der Ungdomsforeningernes store Landsmøde, som i Aar var i Ollerup, og saa var der Dybbølstævnet og de mange forberedende Øvelsessammenkomster i Anledning af det — og alligevel, der kom dog en smuk Flok af yngre og ældre Elever og om Søndagen tillige en hel Del af Egnens Befolkning til Stede, saa vi fik et godt og fornøjeligt Elevmøde ud af det.

Det begyndte Lørdag den 16. Juni om Eftermiddagen i den gamle Skolestue, hvor Forstander *Bukh* først bød velkommen, og derefter talte Friskolelærer *Elkjær* ud fra Mathæus's Fortælling om Apostlenes Udsendelse om det menneskelige, det kristelige og det folkelige. Senere talte *Dissing* om Drøm og Virkelighed, om Misforholdet mellem det, som Mennesker naar, og det, som de i

deres Længsler og Drømme haaber at naa, om Lykken, som købes for dyrt, og som derfor slet ikke bliver nogen Lykke, og om Livsglæden, som kun vindes ved at tjene, ved at give sig selv og sine Evner hen i et ærligt Arbejde og i Kærlighed til Næsten.

Den følgende Dags Formiddag var der Gudstjeneste i Valgmenighedskirken, og gamle Elever længere borte fra glædede sig ved igen at være med i den lyse og venlige Kirke, der rummer mange gode Minder ogsaa for dem.

Kl. 2 holdt Elevforeningen sin aarlige Generalforsamling. Formanden, *Niels Larsen*, *Edelgaard*, bød velkommen til hele Forsamlingen og rettede derefter et særligt Velkommen til Forstander *Peder Bukh* og hans Hustru. Det har været alle Skolens Venner en Glæde, at den igen har kunnet optage sin Virksomhed. I Vinter var der jo dog en Snes Elever, og i Sommer er Flokken vel mindre, men der holdes dog Skole, og vi haaber alle paa, at det nu atter maa gaa fremad. (Forsamlingen rejste sig i Tilslutning til disse Ord). Formanden redegjorde derefter for Højskolens Understøttelsesfond. Der indkom ca. 450 Kr., og der er anvendt ca. 400 Kr. til Elevunderstøttelser. Han omtalte dernæst Elevskriftet, som sidste Gang var udsendt i en ny Dragt, det var smukt og godt, og Medlemmerne havde kun Grund til at være godt tilfredse med det, men Fremstillingen af det havde været noget dyr; det kan fremtidig blive nødvendigt at indskrænke denne Udgift noget.

Formanden afsluttede derpaa med nogle personlige Bemærkninger. Det var nu sidste Gang, han stod som Formand for Foreningen, det havde været ham en Glæde at være med i Arbejdet for at støtte den Skole, som han følte sig i saa stor Gæld til, men nu er det kun rimeligt og naturligt, at ny Mænd træder til og tager det ledende Arbejde op. Det er jo ogsaa muligt, at der skal holdes Skole paa en ny Maade, hvis den Skoleform skal leve videre. Der var fornylig en Mand, som sagde til ham: „Du tror vel ikke mere paa Højskolerne? De har udspillet deres Rolle. Se til Askov, Ryslinge, Frederiksborg m. fl., de har meget færre Elever end tidligere, og indtil 30 Skoler er gaaet ind.“ „Vi maa desværre indrømme,“ fortsatte Formanden, „at der er meget, som taler for denne Mands Syn paa Højskolens Fremtid, men jeg maa dog hævde min Tro paa, at Højskolen vil faa en ny Opblomstring, de unge Mennesker nu synes mig allerede betydelig bedre og mere tiltalende, end Ungdommen var lige efter Krigen. Det gaar gerne saaledes, at i en stærk økonomisk Opgangstid faar Materialismen stærkt Tag i Mennesker, men naar saa Nedgangstiden kommer, og man maa kæmpe haardt for den økonomiske Tilværelse, da faar man igen Sans for og Trang til aandelige Værdier. Vi vil da fremdeles staa fast i Kreds om vor gamle Skole, selv om der skal Kamp og Ofre til.“

Forstander *Peder Bukh* tog derefter Ordet og takkede paa sin Hustrus og egne Vegne for den Modtagelse, Elevforeningen som Egnens Befolkning i det hele havde givet dem, og han takkede for Formandens gode og venlige Ord. „Det er ikke en Tilfældighed, at vi er kommen her; vi tror, at det er her, vi skal have vor Gerning, nu staar vi her, og vi bliver her. Jeg har aldrig troet fastere paa, at Arbejdet skal lykkes for os, end jeg gør det nu, men vi maa staa sammen. I maa komme her og følge vort Arbejde med eders Deltagelse, det kan vi slet ikke undvære. Vi takker ogsaa for de Penge, som vi har modtaget fra Understøttelsesfonden til Eleverne, de hjalp os.“

Skatteraadsformand *Lars Jørgensen Duelund* udtalte derefter ogsaa sin Glæde over, at Skolen atter var traadt i Virksomhed, og han udtalte gode Ønsker for, at Arbejdet nu maatte lykkes med de nye Folk ved Roret. I Anledning af en Ytring, som var falden, vilde han advare mod principielle Forandringer i Skolens Virke-maade. Her var en gammel god Tradition for et Højskolearbejde, og det var hans Haab som hans Ønske, at Arbejdet kunde fortsættes i levende Sammenhæng med Fortiden. Dissing oplæste derefter

Elevforeningens Regnskab.

Indtægt:

Overført fra forrige Aar	Kr.	95,02
Medlemsbidrag for 1927	„	1,784,00
		<hr/>
	Kr.	1,879,02

Udgift:

Elevskriftet 1927.	Kr.	1,121,95
Porto ved Udsendelsen	„	368,70
Kundgørelser, Tryksager m. v.	„	200,85
Renter af et Laan i Skolen	„	113,00
Forskelligt og Porto hos Kassereren	„	22,87
Beholdning at overføre	„	51,65
		<hr/>
	Kr.	1,879,02

„*Birkely*“, *Vejstrup*, den 10. Juni 1928.

Thøger Dissing,

Regnskabsfører.

Ovenstaaende Regnskab er gennemgaaet og fundet rigtigt.

Lakkendrup, den 14. Juni 1928.

Lars Jørgensen Duelund,

Revisor.

Regnskabet godkendes enstemmigt.

Dissing rettede derefter paa Elevforeningens, Skolens og egne Vegne en hjertelig Tak til *Niels Larsen* og *Lars Jørgensen Duelund* for deres Trofasthed overfor deres gamle Skole og for deres mangeaarige og ypperlige Arbejde i Elevforeningens Tjeneste.

Sluttelig drøftedes det kommende Aars Virksomhedsplan. Det vedtoges at udgive et Elevskrift i 1928, men at gøre det noget mindre end Skriftet i 1927, og det vedtoges videre, at der i Elevskriftet skal rettes en Henvendelse til Medlemmerne om at yde Bidrag til Understøttelsesfonden, og at der til Anvendelse i dette Øjemed skal indlægges et Giro-Indbetalingskort i hvert Elevskrift, som udsendes. Sluttelig foretoges der Valg. Efter Tur afgik: *Niels Larsen*, *Edelgaard*, *Aksel Andreassen*, *Hvilsted*, *Jens Therkelsen*, *Pavegaard*, *J. P. Holtegaard Andersen*, *Veflinge*, og *Niels Møller*, *Vejstrup*. De to førstnævnte ønskede ikke at modtage Genvalg; de tre sidstnævnte genvalgtes, og som nye Medlemmer af Bestyrelsen valgtes *Holger Andersen*, *Vejstrup*, og *Rigmor Mikelsen*, *Fredegaard*, *Brudager*. Som Revisor genvalgtes *Lars Jørgensen Duelund*. Dermed sluttede Generalforsamlingen.

Ved et senere afholdt Bestyrelsesmøde valgtes *Jens Therkelsen*, *Pavegaard*, *Stenstrup*, til Elevforeningens Formand.

Om Eftermiddagen sluttedes af med et offentlig Møde. Foredragene ved dette Møde gengives nedenfor i Grundtræk.

Først talte Forstander *Peder Bukh* om „Ordet“.

Hvor er det forskelligt, hvad Mennesker faar ud af Livet, og hvor er det lidt, de fleste af os faar ud af det. Det er Grundtvigs Storhed, at han har levet, „som kun faa paa denne Jord“. Naar man som Grundtvig vil leve Livet som en aandelig Tilværelse, da bliver det en Kamp mellem Kræfter, som vil bryde ned, og de, som vil bygge op, mellem Døden og Livet inde i Hjertet.

Planten lever ikke ved det, der bor i den selv, men ved det, der strømmer gennem den, saaledes ogsaa med os Mennesker; det er Aanden som levendegøres, ja er Livet.

Det at være et Menneske er at have noget af Gud boende i sig. Men det kunde Menneskene ikke nøjes med; det blev nødvendigt, at Gud sendte sin Aand gennem sin egen Søn, og et Øjeblik var Himmerig paa Jord, Gud boede selv i sin Menighed her paa Jorden. Men Grundtvig gjorde den Opdagelse, at saaledes var det endnu. Gud bor midt iblandt os, thi han bor i sit Ord. Det er som en Kanal, der fører Guds Aand hen til mig med lige saa absolut virkende Kraft, som da Guds Aand først kom til Jorden. De Mennesker, som tror og bliver døbte, faar derved lukket Guds Kraft ind i deres Hjerter, og den binder dem sammen til en Menighed. I deres Hjerter løber stadig denne Ordets Kanal, som Livet strømmer igennem, og ved den ledes Strømmen fra Menneske til Menneske og fra Slægtled til Slægtled.

Det gælder om at leve i sin Daabspagt, sagde de gamle; men de, der vil det, maa helt fortrøste sig til den, og saa kan de leve uden Frygt, thi da har de det i sig, som kan sejre over Døden. For Grundtvig kastede denne Opdagelse ogsaa Lys baade over det folkelige og det menneskelige; alt, hvad han tænkte og satte i Gang, udsprang deraf, ogsaa hans Syn paa Modersmaalet.

Dette lyder kun, naar Aanden finder Udtryk gennem vort Sprog; da er det, som hele Folket taler, og naar det klinger, da er det, at det kan vække Folk op af Dvale. Ogsaa Grundtvigs Syn paa Højskolen hænger sammen med hans Syn paa Ordet. Der, hvor det „levende Ord“ lyder, der er Højskolen. Gid vi mere og mere maatte lære at tale et virkeligt levende Ord paa Modersmaalet.

Derefter talte Pastor *Nørgaard* om „Det grundtvigske Livssyn“:

Det bliver mig mere og mere klart, at af alt, hvad vi har faaet givet, er der intet, der kan blive til en saadan Opbyggelse, Frigørelse og Velsignelse for os, som det, der er os givet ved Grundtvig, naar blot det opfattes efter sin Dybde; men misbrugt og forvrænget kan det ogsaa blive til en stor Forbandelse. Det er der ikke noget mærkeligt i, thi saaledes er det jo med det meste af det, vi kan bruge, og som vi bruger.

Om alt Kristenliv gælder det, at det fødes gennem Smerte og Fryd. *Morten Larsen* sagde for nogen Tid siden i en Tale: det er fattigt, som vi nu lever, men vi vil faa en anden og rigere Tid, og den vil fødes gennem Smerte. Ja, saaledes har det altid gaaet: foran Paaske gik Langfredag, foran Dagen i Worms Sjælekampene i Munkecellen, og foran det, der skete ved Grundtvig for hundrede Aar siden, gik en forfærdelig Kval;

„da følte jeg arme i Midvinter sval,
at Lys uden Varme var Helvedes Kval.“

Og da han har gjort sin store Opdagelse, saa føler han en Fryd, som er al Livets Herlighed, og deraf udspringer „hans urimelige Haab“ om den Mission, Danmark skulde have. Saaledes havde denne Bevægelse i sin Begyndelse det ægte Kendemærke paa, at den var af højeste Værdi, og saa voksede den frem under Tro og Kærlighed. Alt det Liv, vi ejer i Menighed og Skole, er vokset frem ved den Kærlighed.

Det, vi kristelig set trænger mest til at lære, er, at Kristendom er en Gave, som det gælder om at modtage. Dette er aldrig forkyndt skønnere, end det blev af dem, som gik ud fra Vartov, og jeg anser det, vi fik givet den Gang, for det herligste og rigeste, der er blevet givet os.

Men tænk, om dette nu blev forvrænget; om det kom til at hedde: Kristendom er en Gave, det er lige meget, hvad vi gør, alt er lige godt. Altsaa, naar man ingenting er, saa er man grundt-

vigsk. Der er visse Tegn i Tiden, som tyder i den Retning. Her overfor kan det ikke siges indtrængende nok: Det, at tage mod Jesus Kristus, koster noget.

Jeg tror ikke, vi har Trang for nye Profeter, men vi trænger til at komme ned til Dybden af det, som blev os givet den Gang. Det samme gælder Grundtvigs folkelige Syn, og det Arbejde, som groede frem den Gang, ikke blot i Kærlighed til Ordet, men ogsaa i den dybeste Kærlighed til alt, der er Dansk. Hvordan havde det set ud i Kirke-, Skole- og Folkeliv herhjemme, om ikke der fra dette Syn var udgaaet som en Livsstrøm til Velsignelse over det hele. Her har Folkehøjskolen sin Opgave, og naar den har virket efter sin oprindelige Ide, da er den bleven til stor Fremhjælp og Velsignelse i vort Folk, men om dens Ide forvrænges, misbruges, som vi har set det, da vil det blive til Forbandelse.

Dermed sluttede det offentlige Møde.

„Liden Else, jeg har elsket Eder længe i Løn!“ —

Efter Aftensmaaltidet opførte Sommerskolens Elever ude i Skolens Have et Ridderspil bygget over „Henrik og Else“, og det saa baade flot og morsomt ud. Den store Forsamling lønnede da ogsaa Opførelsen med vældige Klapsalver. Om Aftenen var der som sædvanlig Sanglege i Øvelseshuset. Det gik overmaade fornøjeligt en Timestid, hvorpaa der sluttedes af med en Aftensang.

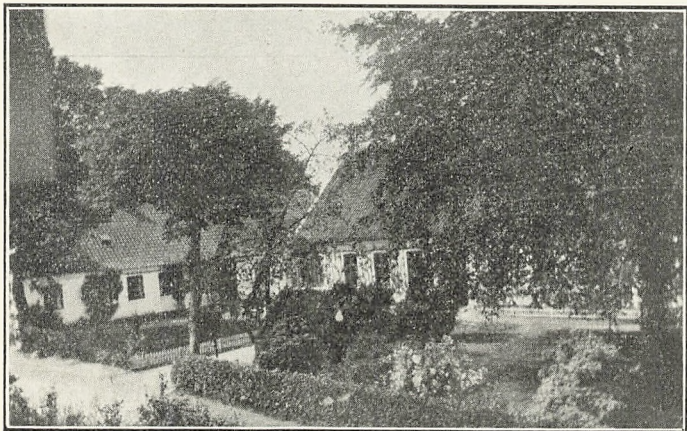
Og saa var dette gode Møde forbi.

Frater.

Aaret, som svandt.

I Aar er det saa mig og ikke — som i saa mange Aar — Dissing, der skal skrive Artiklen med denne Overskrift

Aaret, som svandt — hvor har det været betydningsfuldt og indholdsrigt for min Kone og mig. Men om alt dette, om alt hvad Aaret har bragt os gennem Samlivet med Egnens Befolkning og Eleverne paa Skolen, skal jeg ikke her fortælle. Jeg skal nøjes med at give en kort Beretning om de mere ydre Begivenheder her paa Skolen i Aarets Løb.

— „et Ungdommens Hjem i en smilende Egn —.“

Efter Jul havde vi 15 Elever paa Højskolen og 8 paa Efterskolen. Den Aften, Eleverne kom tilbage fra Juleferien, havde vi Juletræsfest for dem og en Del af deres Forældre, og saa gik Arbejdet sin Gang igen — afbrudt af Udflugter pr. Bil til Odense og pr. Cykle til sydfynske Herregaarde og til Taasinge. Særlig

værdifulde Smaature havde vi, naar vi besøgte gode Venner paa Egnen; og det gjorde vi meget hyppigt, især da under Sommer-skolen. Disse Besøg — om Sommeren om Aftenen — var Eleverne meget glade for, og jeg tror ogsaa, det kan have stor og god Betydning for unge Mennesker at se saadanne smukke og gode Hjem, se og høre om Bedriften osv. Jeg vil ikke her nævne Navne paa alle de mange, vi besøgte, men vi er dem — og andre, hvis Indbydelse vi maatte sige nej til, for at det ikke skulde blive for meget af det gode — taknemmelige for denne Form for Venlighed overfor Skolen. De er jo paa direkte Maade med i Skolens Gerning. De sædvanlige Onsdagsmøder fortsatte vi med god Tilslutning. Foruden Dissing og jeg, der baade talte og læste, havde vi følgende fremmede Talere: Gaardejer Hans Hansen (Det sidste halvt hundrede Aars økonomiske Udvikling i Danmark), Højskolelærer Peder Bang, Gymnastikhøjskolen (Fritjof Nansen), Gaardejer M. Frøslev, Hallindskov (Slægten la Cour), Pastor H. C. Andersen, Vesteraaby (Det timelige og det evige), Pastor Karl Nielsen, Stenstrup (Synd mod Helligaanden). En Gang imellem havde vi Leg i Gymnastiksalen i Stedet for Oplæsning.

For Eleverne og enkelte Naboer talte desuden Amsraads-medlem Chr. Thomsen, Oure, i 3 Foredrag om Kommunestyre m. m., og Planteskoleejer Aksel Stenbæk, Vejstrup, i to Foredrag om Køkkenhaven og Frugthaven. Begge ydede os god Hjælp med disse Foredrag.

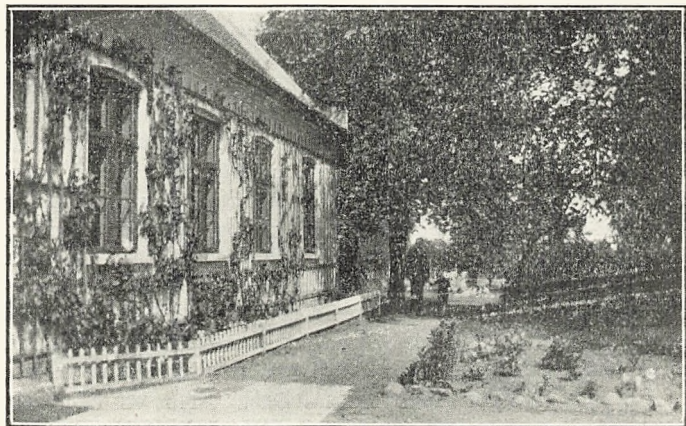
En Begivenhed var det fire Dages kirkehistoriske Møde i Marts. Jeg afskriver Gaardejer Jens Therkelsens Omtale af det i Højskolebladet:

„I Fjor begyndtes paa Vejstrup Højskole et 4-Dages kirkehistorisk Møde. I Aar fortsattes med Eftermiddagsmøder i Dagene 8.—9.—10.—11. Marts. Forstander Peder Bukh holdt to Foredrag om Kristendommens Indførelse i Danmark. Han talte om det gamle hedenske Norden, hvor Folket i omtrent 500 Aar efter Folkevandringstiden var næsten uden Kulturforbindelse med Nabo-folkene. I dette lange Tidsrum fandt Folket sig selv som Folk og fæstnede sine folkelige Ejendommeligheder og sit særegne Væsen. Dette afspejler sig i de gamle Sagn, Kvad og Myter. De vandt en folkelig Modstandskraft, da de nu mødte det mægtige nye Aandsliv, der kom sydfra med Kristendommen. Det kom til dem i „Tidens Fylde“. De gamle Guder havde tabt deres Magt. Nu møder de den hvide Krist og hele det Aandsliv, som var vokset op i Folkene syd paa. Men deres folkelige Kraft var vokset sig saa stærk, at de kan lade sig døbe og tage mod det nye uden dog straks at blive anderledes. De tog intet nyt Væsen paa. De kristnenes ikke udefra. Men de optog det af det nye, som pas-

sede for deres levende folkelige Væsen, og de bearbejdede det og lod det vokse indefra, langsomt gennem lange Tidsrum. Tid efter anden forandrer Sind og Tænkemaade sig, og de blev kristne — men *kristne, danske Folk*.

Pastor A. Nørgaard holdt 4 Foredrag om Middelalderen. Han gennemgik denne brogede mærkelige Tid, hvor trods Folkevandringer og Opløsning alle Kræfter samler sig om at virkeliggøre et Kristusrige paa Jorden. Ud fra Augustins Tanker skaber mægtige Personligheder den store mægtige Kirkestat, der vil *twinge* alle til at bøje Knæ — Munkeordnerne, der ved Verdensforsagelse søgte at efterligne Kristus — og gennem Skolastikkens Lærdomme søgtes alt afpasset og forklaret — alt samlede sig og bøjede sig ind under den vældige Ide: Guds Stat. De naaede mer af, hvad Mennesker kan naa end i nogen anden Tid. De søgte det Sted, hvor Jord og Himmel gik sammen, men det fandtes hverken ved Pavedømme, Askese eller Lærdom.

Thøger Dissing talte om Benedikt af Nurcia, og Friskolelærer Elkjær om 1. Mosebog. Gode Foredrag, der passede ind i Rammen. Disse Møder samler sig om noget bestemt: — Historien i i Sammenhæng. De samler sig ikke om indforskrevne Berømt-heder, men om Kredsens egne Mænd. Det er endnu væsentlig kun Egnens og Kredsens Folk, der samles derom, men alle tilrejsende modtages. Der er afsat god Tid til foruden at høre ogsaa at *tale og være sammen*. En Aften var der Sang og Musik, og den sidste Aften en smuk Afslutning, hvor der rettedes en varm Tak til Højskolen og Talerne. Der var trods daarligt Vejr ud-

I Rødbøgens Skygge —.

mærket Tilslutning alle Dagene, og næste Aar vil der blive fortsat fremad i Historiens Levnedsløb. Her er muligvis en Spire til en virkelig grundtvigsk Menighedsskole.“

Jeg vilde ønske, gamle Elever vilde komme og være med til det (se Meddelelsen paa Omslagets Side 2).

Sammen med det sidste Onsdagsmøde havde vi Udstilling af Efterskoleelevernes Husflidsarbejder. Der var mange smukke Ting. I det hele taget venter vi os — efter den første Vinters Erfaring — en hel Del af Arbejdet med de unge i Efterskolen, selv om Højskolearbejdet er det vigtigste for os. Og vi er taknemmelige mod de Forældre, der tør betro os deres store Dreng og Piger.

Men til Sommerskolen var der desværre for faa indmeldt til Efterskolen, og paa Højskolen fik vi kun 7. Noget kunde det vel nok skyldes, at der ingen Elever var Sommeren før.

Vi kunde saa undvære Karl Hedemann, som havde været os en saa god Hjælper om Vinteren. Han tog paa Højskolelærerkursus i Askov og tog der mod et Tilbud om at blive Lærer ved Friskolen i Skanderup ved Lunderskov.

Vi fik trods det kolde Vejr — en dejlig lys og festlig Sommer, hvor hver Dag var en Fest. Hvad kan ogsaa tænkes rigere end saadan et Hjemliv, som vi halve Snes Mennesker kunde leve i Arbejde til Dygtiggørelse, i Samliv om vort Folks største Værdier og i Glæde over vort Lands skønne te Natur. Saadan en Sommer lærer man at prise sig lykkelig over at være blevet Højskolelærer.

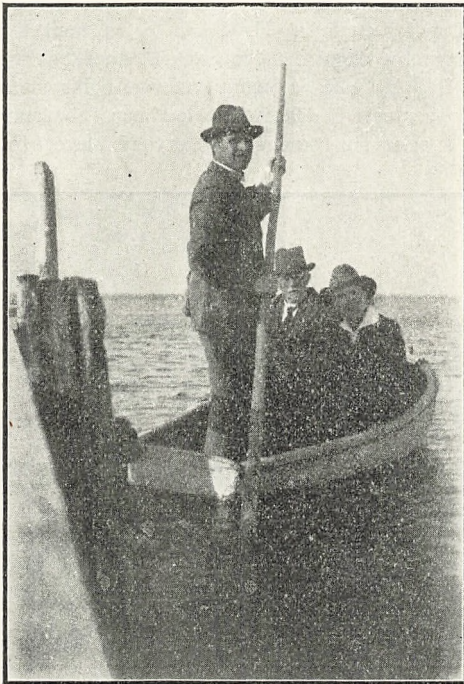

Det Hjem paa Birkholm, vi besøgte.

Vor mest vellykkede Udflugt med Sommerskolens Elever var en Tur over til den lille Ø Birkholm, hvor vi aflagde Besøg i en Vinterelevs Hjem.

Værtsfolk og Gæster i munter Blanding.

Paa Vej til Motorbaaden.

Om Sommerens største Begivenhed, Elevmødet, skriver jo Dissing, og jeg har intet at føje til udover et Velmødt næste Sommer, et Velmødt jeg gerne vil gøre saa kraftig som muligt. Gamle Elever kan ikke gøre os større Glæde end at komme og besøge os.

Ved vort Grundlovsmøde talte — foruden jeg — Gaardejer Chr. Søndergaard, Ejbygaard, om Andelsbevægelsen.

Sommerskolen kunde vi slutte med bl. a. en smuk Gymnastik-opvisning, takket være foruden en dygtig Ledelse, at en Del unge Piger fra Omegnen af deres Forældre eller Husbondsfolk havde faaet fri til at deltage i vor Gymnastik.

„— En Mellemmad er ikke saa ilde—“.

Efteraarsmødet havde vi i Aar udvidet til at omfatte fire Eftermiddage og Aftener. Der var god Tilslutning, og der blev af de fremmede Talere ydet noget ud over det almindelige værdifuldt. Professor i Religionshistorie *Vilh. Grønbech* talte efter min Opfordring om den religiøse Situation i Europa. Han udtalte bl. a., at Europa var ulykkelig i Hjertegrunden, fordi den søger at nærme sig ved Viden om Livet i Stedet for ved Livet selv. Rækkes os et Stykke Brød, kan det maaske være interessant at vide noget om dets Tilblivelse og Sammensætning, men Næring er der kun i at spise Brødet. — Redaktør *Helge Skovmand*, Højskolebladet, talte om den grundtvigske Bevægelse i Nutiden. Grundtvig har ved sit Liv og sin Gerning afdækket de dybeste folkelige og kristelige Livsværdier. Selve Livsværdierne har han selvfølgelig ikke skabt. De var til før hans Tid, og de er til endnu, altid i lige rigt Maal. Og den Dag i Dag kan Grundtvigs Gerning være os til uvurderlig Hjælp til at finde

disse Livsværdier eller finde Kilderne til dem. Men i det Grundtvig fandt ned til Folke- og Menighedslivets Kilder og hjalp andre i sin Tid til ogsaa at finde dem, skabtes en Bevægelse: den grundtvigske Bevægelse, noget blev sat i Gang, som brød sig Vej gennem Folket og omdannede Mennesker og Forhold — Hjem, Skoler, Gudstjeneste — som kom i Forbindelse med den. Denne Bevægelse mente Helge Skovinand var standset og stod nu stille. Aarsagen maa være, at Mennesker ikke mere drikker saa dybt af de Livskilder, Grundtvig afdækkede. Men Livskilderne er til endnu — sagde ogsaa H. S. — Guds Aand og den danske Aand lever, og der skal igen komme med den unge Slægt et Livets Opvæld af en kraftig Bevægelse.

Desuden talte Frimenighedspræst *Niels Dael*, Liselund, og Valgmenighedspræst *Joh. Clausen*, København. De holdt levende og dybe, kristelige Foredrag. En Aften fremsagde eller fortalte Pastor *Gamborg*, Ø. Tørslev, Ibsens „Kongsemnerne“ paa sin ejendommelige Maade. Ogsaa Pastor *A. Nørgaard*, *Dissing* og jeg talte, og de to sidstnævnte læste hver en Aften. Endelig skal det nævnes, at vi havde en festlig Aften med Musik af „Fynske Musikanter“s Strykekvartet.

— Nu har vi saa begyndt med det andet Vinterhold — Vi har ialt 6 Elever flere end sidste Aar, men det er Efterskoleelevernes Antal, der er øget. — Vi har to nye Medhjælpere: *Alfred Gaarskjær*, som har Uddannelse fra Ryslinge Højskole, Gymnastikhøjskolen, Askov Højskole og Elbæk Lærerskole, og *Axel Danneskov*, som underviser i Husflid paa Efterskolen.

Dette er et Brev til Vejstrup Højskoles gamle Elever, hvoraf jo mange ikke kender mig. Somme Tider træffer jeg gamle Vejstrup-Elever paa mine Foredragsrejser, og det er mig en stor Glæde at hilse paa dem. Gamle Elever sender ogsaa nye Elever hertil — sidste Vinter sendte een Elev fire! Økonomisk støtter mange ved Indbetaling til Elevfonden eller alene ved at være Medlem af Elevforeningen. Og allermost betyder maaske selve dette at vide og mærke Elevkredsen om og bagved Skolens Gerning. Tak for det altsammen, Tak for al Opmuntring og god Hjælp.

Og saa vil jeg tilsidst igen lægge et godt Ord ind for Elevmødet. Nogle vil sige: Det er saa fremmed nu, vi kender kun *Dissing*. Men kom saa for *Dissings* Skyld og kom for at træffe hinanden. For at dette sidste i højere Grad kan ske, er det, at vi, som ogsaa Elevforeningens Formand nævner det, særlig indbyder hvert femte Hold til at holde „Jubilæum“ her. Det bliver altsaa nu næste Gang Karleholdet 1923—24 og Pigeholdet 1924, Karleholdet 1918—19 og Pigeholdet 1919, Karleholdet 1913—14 og Pigeholdet 1914 og saa fremdeles, som man selv kan regne det

Nu skal vi snart ordne lil Festen.

ud. Selvfølgelig er alle andre Hold ogsaa i højeste Grad velkommen, og for de senere Holds Vedkommende vil der jo altid være nogen at træffe, men vi synes, det maa være en Fordel for de ældre Hold med saadanne Femaarsperioder, saa de altsaa kunde gøre sig det til en Regel at komme her hvert femte Aar. Det er en given Sag, at man er lige velkommen her, enten man er i Elevforeningen eller ej.

Hermed de bedste Hilsener fra min Kone og mig og Ønsket om en velsignet Jul.

Peder Bukh.

Til gamle Vejstrup-Elever.

Ved Elevforeningens Generalforsamling i Sommer fratraadte *Niels Larsen*, Edelgaard, som Formand og ved et Bestyrelsesmøde i September er Hvervet blevet overdraget mig. Der kan være delte Meninger om, hvorvidt dette Valg er heldigt, og jeg kan kun give Løfte om een Ting: at gøre alt det, jeg formaar, for at Højskolen kan komme til at virke og faa den bedst mulige Forbindelse med den gamle Elevkreds.

Ved det nævnte Bestyrelsesmøde blev Foreningens Opgaver drøftet, og vi blev enige om i højere Grad end hidtil at lægge Vægt paa at holde Forbindelse imellem de gamle Elever indbyrdes. Derfor udsendes der i Aar en Medlemsfortegnelse samt en Indbydelse til en Del „Jubilæumshold“ til Elevmødet til Sommer. Jeg tror, at Elevforeningen her har en Opgave at røgte, og vi beder Medlemmerne hjælpe os ved at se at faa dem af Kammeraterne, som mangler i Medlemsfortegnelsen, til at indmelde sig i Foreningen, og ved, at I sætter hinanden Stævne hvert 5. Aar ovre paa jeres gamle Skole. Alle de gamle Elever og Skolens Venner i Egnen heromkring beder vi om at møde hvert Aar, som de hidtil har gjort. Lad os forsøge, om vi ikke til fælles Glæde kan faa noget ud af dette.

Elevforeningen har til Formaal foruden at holde Forbindelse imellem Skolen og de gamle Elever og

imellem disse indbyrdes tillige at støtte Skolen. Vi har derfor faaet oprettet en Understøttelseskasse, hvor vi modtager Bidrag fra Skolens Venner og tidligere Elever. Alle indkomne Midler anvendes til Hjælp for trængende Elever til at komme paa Vejstrup Højskole. Jeg vil gerne lægge et godt Ord ind for, at vi bruger de Giroblanketter, som medfølger. — Det er jo absolut frivilligt, — men vi har tidt talt om, hvad vi dog kan gøre for at hjælpe vor Skole i disse for alle Højskoler saa vanskelige Tider. Sidste Aar blev der indsendt mest ret store Beløb, og det er jo ogsaa godt at modtage, — men vi vil henstille, at ingen holder sig tilbage, fordi de mener, at de daarlig kan afse 10—20—50 Kr. Vi maa forstaa, at blev det almindeligt, at *vi alle* sendte fra 2 til 5—10 Kr. om Aaret, vilde dette betyde en overordentlig Styrkelse nu i disse Aar, hvor det kniber — ogsaa for den Ungdom, som skal søge Højskolen. Naar de første Aar er gaaet, saa tror jeg, at Vejstrup Højskole under *Peder Bukhs* Ledelse vil finde saa stor Tilslutning, at en saadan Støtte bliver om ikke overflødig saa dog mindre nødvendig, end den er nu. Det betyder ogsaa overordentlig meget for den, der staar i Arbejdet paa en lille Skole, at mærke Tilslutning, saaledes som det ogsaa finder et sundt Udtryk, om de tidligere Elever økonomisk hjælper andre nye Elever til at komme paa den Skole, som de føler sig i Taknemlighedsgæld til.

Jeg vil ogsaa henstille til jer alle at gøre opmærksom paa, at unge, som ingen Plads har nu i Vinter, eller som kan undværes hjemme for et Par Maaneder, kan, hvis de trænger dertil, af Elevforeningen faa en Understøttelse, saa at de f. Eks. fra Nytaar *kan* faa Ophold paa Vejstrup Højskole.

Der er ikke lette Vilkaar for Højskolerne i Tiden nu — heller ikke for Vejstrup, som vel mer end de fleste har haft meget at kæmpe med. — Det er nu.

heller ikke det værste at have Modvind. Trods den og trods forholdsvis lave Elevtal tror jeg ubetinget paa Vejstrup Højskoles Fremtid under det unge Forstanderpars Ledelse. Jeg hverken tror eller ønsker, at det skal blive en stor eller omsværmet Skole. Men de formaar under de nuværende Forhold at holde virkelig Højskole, og det har vel aldrig været mere nødvendigt, end det er nu, at dennes Venner staar sammen om dem, der vil det. Den Fornyelse, som vi trænger til, og som vi tror, at en ny Tid snart vil bringe, ogsaa det *danske* Folk, den vil komme fra det Livssyn, der bragte os den stærke, varme grundtvigske Bevægelse. Lad være, at Tiden, der var, har taget meget af Kraften, det bliver dog de Kilder, som Grundtvig og hans Venner søgte Liv og Kraft fra, som ogsaa skal skabe og nære den nye Bevægelse eller genoplive den gamle. Og det Vidnesbyrd er vi mange, som gerne vil give Peder Bukh, at jo mere vi lærer ham at kende, des mere mærker vi hans stærke levende Forbindelse med det kraftige Røre, der bragtes os med det grundtvigske; men vi føler ogsaa, at han tilegner sig det selvstændigt og ser med Frisind og Forstaaelse paa alt det, der kæmper i en taaget, uafklaret Tid paa den gamle Front for at vinde Livet.

Vi er mange, som vil bringe ham Tak for hans Virke iblandt hos her i Kredsen, og vi beder jer hjælpe paa den Maade, som det nu maa ligge for hver enkelt, til at hans Vidnesbyrd kan lyde *frit* og kraftigt paa Vejstrup Højskole.

I det Haab, at I vil hjælpe os dermed, sender jeg jer alle en venlig Hilsen med Ønsket om et glædeligt Nytaar for os alle, ogsaa for det Arbejde, som gøres paa Vejstrup.

Jens Therkelsen,
„Pavegaarden“ pr. Stenstrup St.

Nyt fra gamle Elever.

Et Elevskrift eller Aarsskrift som det nærværende henvender sig jo til Skolens gamle Elever og gode Venner. Og selv om ogsaa enkelte andre læser det, finder jeg det dog rigtigst saa vidt muligt at undgaa, at Skriftet faar Præg af at henvende sig til Offentligheden og i Stedet for søge at give det en hel privat Karakter.

Ud fra den Tanke har jeg Lyst til for Fremtiden at bringe en Artikel med ovenstaaende Overskrift; men „gamle Elever“ maa vel her nøjes med at omfatte Elever fra min Forstandertid. Men i Aar kan der selvsagt ikke blive meget nyt at melde — der er kun gaaet saa kort Tid, og Sommereleverne ved vist ad rent privat Vej Besked med hinanden. Helt morsomt er det, at to af vore Elever er bleven gift med hinanden, nemlig Kirstine Andersen, Holger Andersens Søster, og Svend Haugaard. De har en Købmandsforretning i Refsvindinge her paa Fyn. — Knud og Inger tjener begge to oppe paa Mors. Hvor Cramer er i Øjeblikket, ved jeg ikke, men han har haft helt godt med Arbejde i Sommer. Om alle de andre af vore Elever gælder det vist, at de er raske og har det godt, men der er ikke noget særligt at fortælle om dem.

Peder Bukh.

Vejstrup Højskoles Elevforening.

Medlemsliste.

1867—1903.

- Adamsen, Johs. Bønlykke, Mejeribestyrer, Tvingstrup.
Andersen, Anders, Gaardejer, Søllinge, Pederstrup.
— Anders Chr., Thinghøjgaard, Ærøskøbing.
— Hans, Husejer, Kølstrup.
— Karl Kr., Strandby, Haarby.
— Niels, Husejer, Vejstrup.
— Ole, Gaardejer, Ø.-Aaby, Skaarup.
— Thorvald, Gaardejer, Snøde, Lohals.
Bendtsen, Bendt, Gaardejer, Allesø, Næsbyhoved, Broby.
Bennetsen, Ole, Gaardejer, Alslev, Varde.
Bertelsen, Markus, Lærer, Starrup, Gørding.
Birger, Niels P., Husejer, Gedved, Horsens.
Bjerregaard, Ejnar, Gaardejer, Aunede.
Bonde, Nikolaj, Konsulent, Kongsvang, Aarhus.
Brandt, Niels Madsen, Husejer, Bregninge, Ærøskøbing.
Brydegaard, Johan, fhv. Forstander, Boghandelen, Ollerup.
Brændstrup, Maren, Vissing, Lerbjerg.
Buch, Maren, Havegaard, Lejrskov, Lunderskov.
Bønløkke, Hanne, Holmdrup, Svendborg.
Bøsøre, Rasmus, Husejer, Gravvænget, Vejstrup.
Clausager, Jens Dalgaard, Gaardejer, Hanning, Sædding.
Clausen, Jens Chr., Gaardejer, Fjeltstervang, Kibæk.
Christensen, Jensine, Lærerinde, Ejderstedgade 16, 4. tv. Kbh.V.
Dinesen, Thorvald, Gaardejer, Lundby, Tjæreby.
Dissing, Chr. M., Mejeribestyrer, Rosvang, Ullerslev.
Duelund, Lars Jørgensen, Skatteraadsmnd., Lakkendrup, Oure.
Ellegaard, Hans, Gaardejer, Haastrup.
— Søren, Gaardejer, Haastrup.
Eskelykke, Aksel, Gaardejer, Ore, Aarslev.
Esken, Mariane, f. Pedersen, Aaes, Tvingstrup.
Gammelgaard, Markus, Gaardejer, Sædding.
Godtfredsen, Hans, Gaardejer, Frølunde, Korsør.
Gregersen, Gregers P., Landstingsmand, Gjesing, Esbjerg.
— Kirstine, f. Henriksen, Sættrup, Hornum.
Hansen, Anne, Husejerske, Vejstrup.
— Hans H., Gaardejer, Aaes, Tvingstrup.
— Hans Madsen, Gaardejer, Haven, Ærøskøbing.
— Hans N., Gaardejer, Haarslev, Sandved.
— Jakob, Frøavler, Hundslev, Ladby.
— Jens, Gaardejer, Skovby, Ærøskøbing.
— Karl H. Boldt, Gaardejer, Skrillinge, Middelfart.
— Kirstine, Brændeskov, Svendborg.
— Mikael, Gaardejer, Gudme.
— Peder, Gaardejer, Mullerup, Ullerslev.
Havelund, Hans P., Gaardejer, Rudme.

- Holgensen, Lavrids, Væver, Glarmestervej, Svendborg.
 Holmgaard, Jørgen, Gaardejer, Strandby, Haarby.
 Hovmand, Peder, Gaardejer, Oure Mark, Oure.
 Hvass, Søren, Gaardejer, Vissing, Lerbjerg.
 Højgaard, Jens, Gaardejer, Erslev, Mors.
 Højmose, Anders A., Gaardejer, Brejning, Spjald.
 — Gregers, Gaardejer, Brejning, Spjald.
 Ibsen, Jørgine, f. Kristiansen, Klokbose, Skern.
 Ingerslev, Ida, f. Jensen, Tjæreby, Korsør.
 Jakobsen, Chr., Gaardejer, Gadegaard, Hanning, Skern.
 Jensen, Abelone, Ø.-Skerninge, V.-Skerninge.
 — Andreas, Avlsbestyrer, Pigejhemmet, Vejstrup.
 — Claudius, Gaardejer, Gammelby, Nakskov.
 — Jens, Gaardejer, Bobjerg, Stenstrup.
 — Jens, Uddeler, Gudme, Vaarst.
 — Jens, Gaardejer, Videbæk.
 — Jørgine, Smørbjerggaard, Koldby, Samsø.
 — Kresten, Gaardejer, Kærgaard, Videbæk.
 — Lars, Gaardejer, Mullerup, Ullerslev.
 — Mads, Møller, Bøvling, Faare.
 — Marie, Rue, Lundsgaard, Langesø.
 — Peder, Gaardejer, Nørregaard, Vejstrup.
 — Rasmus, Husejer, Trunderup, Kværndrup.
 — Stine, Husejerske, Oure.
 Jeppesen, Dorthea, Telefoncentralen, Rynkeby.
 Justesen, Kamilla, f. Markersen, Ottelundgaard, Rødby.
 Jørgensen, Viggo, Købmand, Holsted.
 — Jørgen M., Gaardejer, Hejlskov, Mørke.
 — Laurids, Slagtermester, Svendstrup, Korsør.
 — Marie, Grindløse Mejeri, Jullerup.
 — Niels, Gaardejer, Skovgaard, Ryslinge.
 Kofoed, Hans, Husejer, Tved, Svendborg.
 Knudsen, Knud A., Gaardejer, Skrillinge, Middelfart.
 — Kristian, Husejer, Birkum, Marslev.
 — Lars, Gaardejer, Kristiansholm, Beldringe.
 — Peder, Gaardejer, Usseltoft, Brande.
 Kirkegaard, Jens Barde, Gaardejer, Sædding.
 Kristensen, Frue, Lyderslev, Store Hedinge.
 — Hans, Gaardejer, Bleggaarden, Vejstrup.
 — Marie Kromann, Hjelmkilde, Skaarup.
 — Thorvald, Gaardejer, Brogaard, Faarevejle.
 — Vilhelm, Gaardejer, Hjelmkilde, Skaarup.
 Kristoffersen, Peder, Gaardejer, Neble, Boslunde.
 Larsen, Johanne, Husejerske, Vejstrup.
 — Jens, Gaardejer, Kadsebølle, Simmerbølle.
 — Julius, Fabrikant, Hesselager.
 — Lars, Gaardejer, Dømmestrup, Fangel.
 — Lars Hansen, Gaardejer, Svanninge, Millinge.
 — Niels, Gaardejer, Edelgaard, Vejstrup.
 Laursen, Kirstine, Enghavegaard, Ladby.
 Lauridsen, Jakob, Gaardejer, Starup, Tofterup.
 — Laurids, Gaardejer, Kallehave, Tofterup.
 Lund, Asger, Gaardejer, Store Tvedegaard, Herlufmagle.
 — Hans Chr., Sadelmager, Svendborg.
 — Kristian, Gaardejer, Ferring, Bonnet.
 — Peder, Møbelhandler, Svendborg.

- Madsen, Kristen, Gaardejer, Nørvang, Hodde.
 — Mads Fastergaard, Faster, Skern.
 — Mathilde, Frølude, Korsør.
- Markussen, Niels, Gaardejer, Vejstrup.
- Markvardsen, Marie, Ladby.
- Mogensen, Frederik, Mejeribestyrelse, Thorning, Kjellerup.
- Mose, Povl, Gaardejer, Haastrup.
 — Søren, Gaardejer, Haastrup.
- Møllebæk, Kresten, Sandholts-Lyndelse, Højrup
- Møller, Anna, f. Pedersen, Assendrup, Daugaard.
 — Niels, Gaardejer, Vejstrup.
- Nielsen, Elna Lindegaard, Vejstrup.
 — Grønvald, Højskoleforstander, Vestbirk.
 — Hans Kr., Gaardejer, Gedebjerg, Nr.-Broby.
 — Ingeborg, f. Larsen, H. C. Andersensgade 17, Odense.
 — Karl, Gaardejer, Helgaard, Tarm.
 — Peder, Gaardejer, Nymarksgaard, Rynkeby.
 — Thomas, Gaardejer, Aaes, Tvingstrup.
- Nørrelund, Aksel, Gaardejer, Baaring, Asperup.
- Olsen, Elise, f. Christensen, Ladby Mejeri, Ladby.
- Orum, Enkefrue, Svendborg.
- Pedersen, Hans, Gaardejer, Nr.-Broby, Staaby.
 — Johannes, Gaardejer, Oure Mk., Oure.
 — Johannes, Gaardejer, Ulkind, Filskov.
 — Karen, Revninge.
 — Kristian, Husejer, Tøndeskov, Rynkeby
 — Kristine, f. Christensen, Vosmose, Vejstrup.
 — Margrethe, f. Vang, Højvang, Munkebo, Dræby.
 — Lars, Gaardejer, Skerninggaard, V -Skerninge.
 — Rasmus Chr., Gaardejer, Nybølle, Højrup,
 — Thomas, Husejer, Revninge.
 — Valdemar, Købmand, Ø.-Tørslev.
- Philbert, Frederik, Uddeler, Vejstrup.
- Povlsen, Niels Kr., Amsraadsmedlem, Kauslunde.
- Rasksen, Rask Kr., Gaardejer, Skamstrup, Sig.
- Rasmussen, Anne, f. Nordtorp, Brugsforeningen, Ollerup.
 — Elfrede, f. Hansen, Hudevad, Aarslev.
 — Hans, Gaardejer, Sortebro, Vejstrup.
 — Hans J., Gaardejer, Sdr.-Aaby, Ejby.
 — Jørgen, Gaardejer, Forlev.
 — Peder, Gaardejer, Forlev.
- Risbjerg, Jørgen, Risbjerg, Jordløse.
- Rosager, Johannes, Gaardejer, Gudme
 — Kresten, Gaardejer, Gravvænget, Vejstrup.
 — Peder, Gaardejer, Skaarupøre, Skaarup
- Rosendal, Valdemar, Gaardejer, Roerslev, Blanke.
- Rosenfeldt, Lavrids, Gaardejer, Rosendal, Blanke.
- Rye, Søren, Gaardejer, Nr.-Broby.
- Schaumann, Marie, f. Overgaard, Aarslev.
- Simonsen, Johanne, Vivild, Allingaabro.
- Stenbæk, Kathrine, f. Andersen, Vejstrup.
- Storm, Peder, Gaardejer, Staaby.
- Søndergaard, Mads Pedersen, Gaardejer, Faster, Skern.
 — Peder, Gaardejer, Faster, Skern.
- Søndertoft, Jørgen, Gaardejer, Søndertoft, Brande.
- Sørensen, Jenny, Gaardejerske, Lakkendrup, Vejstrup.

Sørensen, Kristian, Husejer, Lykkeby, Tullebølle.
 — Spangsberg, Grd., Hanning Kirkegaard, Sædding.
 Therkelsen, Therkel J., Gdr., Langeagregaard, Ærøskøbing.
 Thomsen, Kristian, Amdraadsmedlem, Oure.
 Tofttrup, Jens Hansen Gaardejer, Starup, Tofterup.
 Tranberg, Thomas, Gaardejer, Hessel, Hodde.
 Vedel, Harald, Gaardejer, Svendstrup, Korsør.
 Østergaard, Ole, Gaardejer, Nørre-Omme, Grønbjerg.

Vinteren 1903—04.

Clausager, Anders Stengaard, Gaardejer, Sædding.
 Gammeljord, Lars, Gaardejer, Sædding.
 Mikkelsen, Hans, Gaardejer, Vindinge, Nyborg.
 Pedersen, Aksel, Gaardejer, Kædeby, Humble.
 Skov, Vigge, Graver, Nakskov.

Sommeren 1904.

Dons, Margrete, Børnehjemmet „Kana“, Hjørlande, Slangerup.
 Larsen, Anna, Husejerske, Fodslette, Humble.
 Olsen, Dagmar, Erdrup, Skelskør.
 Rasmussen, Martha, „Karlsrø“, Vejstrup.

Vinteren 1904—05.

Balmann, Chr., Gaardejer, Hjørnegaard, Oure.
 Bendtsen, Thorvald, Gaardejer, Allesø, Næsbyhoved, Broby.
 Hansen, Thomas, Gaardejer, Stokkeby, Ærøskøbing.
 Jensen, Peder Kr. Jensen, Gaardejer, Helgaard, Tarm.
 Rasmussen, Niels Peter, Skrædermester, Bolteskov, Ringe.
 — Rasmus, Gaardejer, Østerlunde, Lunde F.
 Schultz, Peder, Gaardejer, Brabæk, Kristiansfeldt.
 Stengaard, Kristian, Gaardejer, Sædding.

Sommeren 1905.

Madsen, Karen, f. Godtfredsen, Frølund Fed, Korsør.
 Jeppesen, Elisabeth, Telefoncentralen, Rynkeby.
 Rasmussen, Ingeborg, f. Pedersen, Aaes, Tvingstrup.
 — Maren Kirstine, f. Hansen, Sortebro, Vejstrup.

Vinteren 1905—06.

Eskildsen, Niels, Gaardejer, Møgelmosse, Tarm.
 Hansen, Rasmus, Gymnastiklærer, Ryslinge.
 Holmegaard, Rasmus, Gaardbestyrer, „Nellemose“, Haarby.
 Jensen, Jens, Husejer, „Østervang“, Oure.
 — Søren, Gaardejer, Yding, Østbirk.
 Kristensen, Jens Kingo, Husejer, Stensballe, Horsens.
 Overgaard, Chr., Gaardejer, Vraa, Nybo.
 — Peder, Gaardejer, Herningsholms Mark, Herning.
 Rinder, Anders, Sognefoged, Tim.
 Risbjerg, Lars, Gaardejer, Jordløse.
 Sørensen, Johannes, Gaardejer, Lykkeby, Tullebølle.

Sommeren 1906.

Thomsen, Mary, Vesterhæsinge.

Vinteren 1906—07.

Andersen, Gebhard, Gaardejer, Tressebølle, Store Snøde.

Møller, Jens Kr., Sogneraadsformand, Gudme.
Nielsen, Valdemar, Gaardejer, Tranderup, Skelskør.
Vang, Jens, Gaardbestyrer, Gravvænget, Vejstrup.

Sommeren 1907.

Beck, Line, Kjeldstrup pr. Vig.
Dons, Marie, f. Pedersen, Skærbæk.
Møller, Maren Dorthea, Gudme.
Nielsen, Hulfred, f. Rosager, Ugilt Skole, Lørslev.
— Marie, Elmelunde, Odense.

Vinteren 1907—08.

Pedersen, Salomon, Gaardejer, Ferritslev, Ullerslev.

Sommeren 1908.

Bech, Emilie, Øksenbjergvej 37, Svendborg.
Frederiksen, Margrethe, Sønder Felding.
Henningsen, Kathrine. „Lykkegaard“, Uggerslev.
Jørgensen, Johanne, Lærerinde, Fabjerg, Lemvig.
Knudsen, Signe, f. Andersen, Ellekær, Verninge, Knarreborg.
Pedersen, Katrine, f. Sørensen, Grimstrup, Esbjerg.
Stentbjerg, Johanne, f. Johansen, Horne Møllegaard, Faaborg.
Tornøe, Dagmar, f. Hansen, Fotograf, Ryslinge.

Vinteren 1908—09.

Gammelgaard, Mettheo, Caardejer, FASTERKÆR, BORRIS.
Granhøj, Jens, Gaardejer, Strarup, Kværndrup.
Hansen, Hans, Gaardejer, v. Skolen, Bregninge, Ærøskøbing.
Jensen, Peder, Husejer, Vrensted Enge, Vrensted.
Knudsen, Niels, Gaardejer, Bubbel, Ejby.
Mikkelsen, Lambert, Gaardejer, Stensminde, Viborg.
Poulsen, Sigurd, Husejer, Næsby v. Stranden, Forlev.
Rahbæk, Kasper, Stensballe, Horsens.
Thomsen, Jens, Gaardbestyrer, Vester Hæsinge.

Sommeren 1909.

Hansen, Bodil, f. Kristensen, Heldager, Svendborg.
— Karen, „Skovlykke“, Nørrebroby.
— Olga, Thorup, Højby, F.
Hartgarn, Emmy, f. Christensen, Nørrebroby.
Jensen, Kamilla, f. Hansen, Maare, Ørbæk.
— Signe, f. Søndermark, Brudagergaard, Vejstrup.
Keldbjerg, Kirstine, Fly, Skive.
Markussen, Laura, Lærerinde, Fremlev, Harlev.
Mølgaard, Katrine, f. Stengaard, Faurby, Lem.
Nielsen, Laura, Brudager, Vejstrup.
— Marie, Højgaard, Sødinge, Ringe.
Søborg, Margrethe, Staby, Ulfborg.

Vinteren 1909—10.

Andersen, Carl, Gaardejer, Lykkeby, Tullebølle.
— Peder Astrup, Gaardejer, Kildsig, Brejning, Spjald.
— Oluf, Gaardejer, V.-Skerninge.
Hansen, Jens, Gaardejer, „Delhøj“, Grevinge.
Holmgaard, Magne, Gaardejer, Grønnerup, Durup.
Madsen, Kristian, Gaardejer, Frellesvig, Tullebølle.

Madsen, Mads J., Husejer, Allesø, Næsbyhoved, Broby.
 Møllegaard, Peder, Gaardejer, Sperrestrup, Ølstykke.
 Pedersen, Mads Kr., Hammelmose Mark, Manna.
 — Peder, Gaardejer, Maagaarden, Bjerringbro.
 — Peder Madsen, Gaardejer, Stabrand, Kolind.
 Rindom, Jakob, Gaardejer, Trediehave, Lem.
 Rosager, Sigurd, Gaardejer, Rosagergaard, Vejstrup.

Sommeren 1910.

Andersen, Petra, f. Henningsen, Elmelunde, Odense.
 Damholm, Johanne, Bederslev, Kappendrup.
 Johansen, Marie, f. Nielsen, Hostrup, Varde.
 Jørgensen, Marie, f. Nielsen, Holstenshus, Faaborg.
 Madsen, Maren Kirstine, f. Larsen, Tarup, Pederstrup.
 Mikkelsen, Kirstine, f. Jensen, Mølgaard, Bedsted.
 Nielsen, Agnes, Killerup, Saksøbing.
 Torbensen, Marie, f. Jensen, Oure.

Vinteren 1910—11.

Andersen, Anders, Gaardejer, Allerup, Brobyværk.
 Berntsen, Hans Kr., Gaardejer, Johnsgaard, Øksendrup.
 Buch, Niels, Landmand, Viuf Mk., Viuf.
 Henriksen, Rasmus, Gaardejer, Stensballe, Horsens.
 Jensen, Niels Møller, Gaardejer, Ebstrup, Silkeborg.
 Kaspersen, Karl, Gaardejer, Bøgeskov, Ullerslev.
 Olsen, Jens P., Landmand, Lille Hedinge, Rødvig.
 — Jørgen, Gaardejer, Taagerup, Tureby.
 Rasmussen, Rasmus, Gaardejer, Søndersø.
 Therkelsen, Jens, Gaardejer, Pavegaard, Stenstrup.
 Velling, Rasmus, Gaardejer, Vejen.
 Vestergaard, Anders, Gaardejer, Sædding.

Sommeren 1911.

Engtoft, Eleonore, Bødstrup, Lejbølle.
 Jensen, Karen, Gislev Mejeri, Ørbæk.
 Johansen, Anna, Volden 24, Slagelse.
 Larsen, Cecilie, f. Hansen, Holmvang, Grevinge.
 — Karen Marie, Tarup, Pederstrup.
 Nielsen, Kamilla, f. Andersen, Ansbakkegaard, Grevinge.
 Petersen, Karen, f. Banke, Sømarken, Ø.-Skern., V.-Skerninge.
 Rasmussen, Martha, f. Knudsen, Solhøj, Aarslev.
 Schmidt, Juliane, f. Buch, Kajbjerggaard, Ødis.
 Sørensen, Anna, f. Graversen, Elsborg, Rødkjærbro.
 Thomsen, Olga, f. Pedersen, Staby, Ulfborg.
 Vamsler, Marie, f. Hangstrup, Prinsessegade 85, Fredericia.
 Vestergaard, Sine, f. Mortensen, Spaabæk, Ørnhøj.

Vinteren 1911—12.

Jespersen, Gunnar Kragh, Gaardejer, Annebjerggaard, Skelskør.
 Knudsen, Knud A., Landmand, Glaundrup, Skamby.
 Nielsen, Kresten, Gaardejer, Stærmosse, Ærøskøbing.
 Pedersen, Søren, Gaardejer, Rødding, Viborg.
 Rye, Audun, Fodermester, Fremmelev, Lunde F.

Sommeren 1912.

Hansen, Katrine, „Lindsbjerg“, Ærøskøbing.
 Jensen, Bodil, Holmsland, Ringkøbing.

Jørgensen, Dorthea, f. Kristiansen, Ristinge, Humble.
 Knudsen, Ingeborg, Revninge.
 Kromann, Sidsel Marie, f. Hansen, Dunkær, Ærøskøbing.
 Larsen, Kathrine, f. Andersen, Ravnhøj, Hvidsted, Ilbro.
 — Kirstine, Ravnsbjerg, Slangerup.
 — Kirstine, f. Martinsen, Mariendals Alle 6, St., Slagelse.
 Mathiassen, Marie Schellerup, Hjørlunde, Slangerup.
 Nielsen, Magdalene, f. Andreassen, Østerliden, Hesselund,
 Sørensen, Anne, f. Hansen, Bjeverskov, Køge. [Oksbøl.]

Vinterskolen 1912—13.

Aaskov, Johannes, Forpagter, Lakkendrup, Oure.
 Bonke, Hans, Mejerist, Dronningholmsvej 39, Svendborg.
 Granhøj, Ejnar, Gaardejer, Gislev, Ørbæk.
 Hyldig, Mads, Gaardejer, Bjørndrup, Nykøbing, Mors.
 Jensen, Emil, Gaardejer, Daltoft, Frøslev, Store Hedinge.
 — Jens S., Gaardejer, Kjærsing, Gjesing, Esbjerg.
 — Karl Oluf, Landmand, Kogsbølle, Nyborg.
 Larsen, Sigfrid, Gaardejer, Bækgaard, Espe.
 Lindegaard, Niels, Detaillist, Faaborgvej 24, Svendborg.
 Møllebæk, Niels, Husejer, Lumbyholm, Aarslev.
 Nielsen, Aksel, Gaardejer, Greve, Taastrup.
 Nissen, Erik Johannes, Bregninge, Ærøskøbing.
 Olesen, Søren, Gaardejer, Aalykke, Sdr. Felding.
 Overgaard, Jens, Gaardejer, Vraa, Nybo.
 Rasmussen, Rasmus P., Gaardejer, Søby, Ærøskøbing.
 Vejstrup, Ejnar Larsen, Forpagter, Oure Mk., Oure.
 Østergaard, Laurids P., Sdr. Mølle, Tødsø, Mors.

Sommeren 1913.

Dam, Kirstine, Nygaard, Ingstrup.
 Hansen, Anna, f. Højbjerg, Farbjerggaard, Lem.
 Jensen, Agnes, Syerske, Revninge.
 Larsen, Marie, Nielstrup, Holmstrup.
 Lauridsen, Ane, Afholdshotellet, Lem.
 Stenhøj, Marie, f. Nielsen, Holmdrup, Skaarup.
 Stentebjerg, Dagmar, Haraldshøj, Slude.

Vinteren 1913—14.

Andersen, Kresten, Gaardejer, Ollerup Bromark, Ollerup.
 Andreassen, Aksel, Husejer, Hvilsted, Odder.
 Hansen, Hans Kr., Gaardejer, Slusegaard, Søllested.
 — Thorvald, Gaardejer, Lindeballe, Farre.
 Hyldig, Laurids, Gaardejer, Tødsø, Nykøbing, Mors.
 Jensen, Jens Thomsen, Landmand, Stokkebygaard, Ærøskøbing.
 — Johannes, Landmand, Trunderup Bleg, Kværndrup.
 — Niels Mogensen, Husejer, Trustrup Mk, Randers.
 Jeppesen, Marius, Landmand, Voldstrup, Rudme.
 Knudsen, Augustinus, Gaardejer, Langkær, Brande.
 Kragh, Niels Nielsen, Landmand, Ilshøj, Ø.-Tørslev.
 Kristoffersen, Hans, Landmand, Nørre Søby
 Larsen, Lars J., Gaardejer, Uggerhalne.
 — Niels Peter, Gaardbestyrer, Vejstrup.
 Madsen, Andreas K., Store Vorlund, Give.
 Mogensen, Hans Jørgen, Husejer, Brudager, Oure.
 Pedersen, Aksel, Landmand, Odde, Klim.

Pedersen, Peder, Gaardejer, Refs, Skanderborg.
 Sørensen, Anders, Kløvgaarden, Henne.
 Tobiassen, Niels, Gaardejer, Hostrup, Varde.

Sommeren 1914.

Bech, Karoline, Thurø, Svendborg.
 Hansen, Kirstine, Husejerske, Skovly, Vejstrup.
 — Marie, Dømmestrup, Fangel.
 Jørgensen, Hertha, f. Jensen, Jægerslyst, Bagsværd.
 Kristensen, Mariane, Adr. Landpost Kristensen, Klim.
 Nielsen, Cæcilie, Svindinge Mk., Øksendrup.
 Steffensen, Marie, f. Burgaard, Hedegaard, Bur.

Vinteren 1914—15.

Aagaard, Kresten, Gaardejer, Sandholts-Lyndelse, Højrup.
 Andersen, Povl, Gaardejer, Hovmarksgaard, Padesø, Veflinge.
 Espersen, Erik Kristian, Arbejdsmand, Brudager Kile, Oure.
 Henningsen, Aksel, Gaardejer, Thorup, Skamby.
 Hyldeg, Kresten, Gaardejer, Elso, Nykøbing M.
 Jensen, Rasmus P., Husejer, Neder Holluf, Odense.
 Jeppesen, Thorvald, Gaardejer, Øster Egense, Otterup.
 Kjær, Gunnar, Portør, Grønnegade 40, Herning.
 Kristensen, Jens, Pederstrup, Spodsbjerg.
 Kristensen, Ole, Gaardejer, Nørre Omme, Ørnhøj.
 Nielsen, Harald, Snedkermester, Korinth.
 — Valdemar, Vesterbro 62 B³, Odense.
 Pedersen, Hans Egede, Faardrup, Flakkebjerg.
 Vorgaard, Hans, Lykkegaard, Sig.

Sommeren 1915.

Andersen, Anna, Enghavegaard, Aastofte, Asnæs.
 — Marie, Tøndeskovgaard, Rynkeby.
 Gregersen, Dorthea, Sejlstedlund, Gjesing, Esbjerg.
 Hansen, Marie, Tved Bryggeri, Svendborg.
 — Marie, Vesterbro 35, Odense.
 Kjær, Marie, f. Nørgaard, Redsted Mk., Karby.

Vinteren 1915—16.

Andersen, Aage P., Stenbroen, Taars.
 — J. P. Holtegaard, Gaardejer, Moseholm, Veflinge.
 — Knud, Tagemosegaard, Assens.
 Damholm, Frode, Gaardejer, Bederslev, Kappendrup.
 Granhøj, Hjalmar, Granhøjgaard, Vejstrup.
 Holst, Jeppe, Gyldenholm, Slagelse.
 Hovmand, Lavrids, Husejer, Oure.
 Humlegaard, Claus P. Lakkendrup, Vejstrup.
 Jeppesen, Peder, Nørre-Søby.
 Jørgensen, Hans, Maglemosegaard, Tullebølle.
 Larsen, Lars Jørgen, Gaardejer, Staaby.
 — Laurits, Aunslev, Hjulby.
 Madsen, Niels Vedel, Gaardejer, Frølund, Korsør.
 Mikkelsen, Ejnar, Skørring, Mørke.
 Therkelsen, Ole Madsen, Gaardejer, Byhavegaard, Svendborg.

Sommeren 1916.

Dalgaard, Mathilde, Sygeplejerske, Videbæk.
 Enghave, Kirstine, Fiskehandelen, Bandholm.

Frandsen, Emma, Lærkegaard, Flødstrup, Ullerslev.
 Heldbjerg, Inger, f. Back, Haagerup, Højrup.
 Hermann, Valborg, Vormark, Hesselager.
 Hovmøller, Helene, Kirstinedal, Nykøbing, Mors.
 Hyldig, Sigrid, f. Hovmøller, Fjordvang, Lyby.
 Jensen, Ellen, Rindebjerg, Asnæs.
 Jensen, Christine Leth, Anneksgaarden, Skrøbeløv.
 Johansen, Karen, f. Rasmussen, St. Hedinge Mk., St. Hedinge.
 Kristoffersen, Gertrud, Lumbygaarden, Aarslev.
 Larsen, Thora, f. Hansen, Langtved, Ullerslev.
 Lorentzen, Marie, Hyldegaard, Haarlev.
 Nielsen, Karen, Aaes, Tvingstrup.
 Rasmussen, Marie, Skødstrup.
 Sørensen, Karen, Elmegaard, Mosede, Taastrup.
 Thomsen, Alma, Birkum, Marslev.

Vinteren 1916—17.

Andersen, Hans P., Dømmestrup, Fangel.
 — N. F. Holtegaard, Holtegaard, Fakse.
 Christensen, Gerhard M. Lystrup, Vivild.
 Damholm, Jens, Hallenslev, Høng.
 Fogh, Jens Mikkelsen, Skivholme, Skovby.
 Gjerstrup, Peder, Brændeskov, Svendborg.
 Hansen, Rasmus, Tved Bryggeri, Svendborg.
 Jakobsen, Kresten, Gaardejer, Kærgaard, Strellev, Ølgod.
 Madsen, Kristian, Tødsø, Nykøbing, Mors.
 Madsen, N. Olesen, Stukkator, Hjelmdrup, Egtved.
 Nielsen, Holger, Gaardejer, Faardrup, Flakkebjerg.
 Rasmussen, Alfred, Villestofte.
 Simonsen, Hans Carl, Lystrup, Vivild.
 Vedsegaard, Thorkild, Kristiansgade 69¹, Skive.

Sommeren 1917.

Andersen, Marie, Holløse Mk., Fodby.
 Damgaard, Jensine, Fjallerslev, Nykøbing, Mors.
 Dinesen, Louise Marie, Strandlykken, Bovense, Ullerslev.
 Greve, Ingrid, f. Rasmussen, Ølsted, Staaby.
 Hansen, Elisabeth, Pilekjær, Bregninge, Ærøskøbing.
 — Julie, Kistrup, Korinth.
 Jensen, Else, Hasmark Mk., Otterup.
 — Dorthea, f. Nielsen, Snekkeled, Kerteminde.
 — Ingeborg, f. Jeppesen, Hundstrup, Stenstrup.
 Jørgensen, Kirstine, Vimosegaard, Brobyværk.
 Kristensen, Sigrid, Ladby.
 Larsen, Dagmar, Bageriet, Rynkeby.
 — Maren Dorthea, Staaby.
 Mikkelsen, Karen Augusta, f. Hansen, Gislev, Ørbæk.
 Nielsen, Sofie, Gedebjerg, Nørre-Broby.
 Olesen, Marie, f. Hovmand, Egebjerg, Stenstrup.
 Olsen, Ella Buck, Baaring, Damgaard, Asperup.
 Pedersen, Ingeborg, f. Mortensen, Paarup, Nørreballe.
 Sørensen, Karen, Kilstrup, Hobro.

Vinteren 1917—18.

Barlebo, Johannes, Gaardejer, Assenbølle, Bred.
 Bleshøj, Jørgen, Urmager, Graasten.

- Christensen, Poul, Stendyssegaard, Glumsø.
 — Poul Aksel, Næs-Vraa, Sorø.
 Eriksen, Erik, Skomager, Aaes, Tvingstrup.
 Filipsen, Peter, Bregninge, Ærskøbing.
 Gjødertsen, Michael, Alrø, Horsens.
 Granhøj, Jørgen, Gaardejer, Lamdrup.
 Hansen, Aage, Aaes, Tvingstrup.
 — Marius T., Birkely, Haastrup.
 — Peder, Glavendrup, Skamby.
 — Rasmus, Godthaab, Ærskøbing.
 Jakobsen, Niels P., Aaes, Tvingstrup.
 Jensen, Jens, Egebjerg, Falster.
 — Chr. P., Gaardejer, Grevegaarden, Millinge.
 Larsen, Jens, Hollandsbjerg, Ørsted.
 Lauritsen, Anders H., Smed, Tranderup Mk, Ærskøbing.
 Løvig, Mads, Trabjerg, Borbjerg, Holstebro.
 Meyer, Thomas, Auning St.
 Myrebjerg, Frederik, Bødstrup, Lejbølle.
 Nielsen, Jens P., Vilslev pr. Gredstedbro.
 Pedersen, Knud, Elso, Nykøbing. Mors.
 — Niels, Trunderup St.
 Rasmussen, Aksel, Nysted Mark, Nysted.
 — Holger, Forvalter, Haglfabrikken, Langaa.
 — Peder, Gaardejer, Bølgemosegaard, Ærskøbing.

Sommeren 1918.

- Andersen, Hilda, f. Jørgensen, Pugholm, Otterup.
 Hansen, Margrethe, f. Møller, Vejstrup.
 Jensen, Hansigne, f. Pedersen, Tved Mark, Svendborg.
 Jepsen, Anna Dorthea, Brøndsted Mark, Børkop.
 Kjær, Gudrun, Gudme.
 Knudsen, Anna, f. Albrektsen, Forlev St.
 Larsen, Mary, Mosegaard, Kølstrup.
 Mogensen, Sigrid, Mejeriet „Thor“, Kjellerup.
 Svendsen, Hilda, f. Nygaard, Sædding.
 Theilmann, Karen, f. Rasmussen, Ø.-Aaby, Skaarup.
 Velling, Mette, Grundfør, Hinnerup.

Vinteren 1918—19.

- Berthel, Jens P., Serup, Lemming
 Bærentzen, Rasmus Hansen, Avernakø, Faaborg.
 Carøe, Carl Alfred, Klim Bjerge, Klim.
 Christensen, Carl Pøhlsgaard, Pøhlsgaard, Veflinge.
 Hyldig, Johs., Nørre Hyldig, Tødsø, Nykøbing, Mors.
 Granhøj, Svend, Granhøjgaard, Vejstrup.
 Greve, Kresten, Nørre-Broby.
 Hansen, Magnus, Forpagter, Vejstrup.
 — Rasmus P., Sønderbjerggaard, Hjulby.
 Holm, Jens Richard, Velling, Ringkøbing.
 — Johannes, Gaardejer, Videbæk.
 Kragh, Karl Nielsen, Ilshøj, Ø.-Tørslev.
 Larsen, Kristian, Thorlund, Gaarde.
 — Peder Baltcher, Østerhoved, Jellinge.
 — Søren Clausen, Gaardejer, Fovslet.
 Lidegaard, Kresten, Fiskbæk, Graasten.
 Madsen, Mads Albert, Thorup, Ærskøbing.

Nielsen, Laurits, Sdr. Næraa, Aarslev.
 — Mads, Gaardejer, Aaes, Tvingstrup.
 — Thorvald, Skalkendrup, Hjulby.
 Pedersen, Anders, Hjorte, Gelsted.
 — Jørgen, Vesterkær, Marstal.
 Pilegaard, Anders Sandholts-Lyndelse, Højrup.
 Therkildsen, Carsten, Gaardejer, Skadst, Ballum.

Sommeren 1919.

Eriksen, Marie, Kastaniely, Neder Holluf, Odense.
 Hansen, Johanne, Flakkebjerg.
 — Karen Marie, f. Larsen, Ø.-Aaby, Skaarup.
 Iversen, Maren K, Løgumkloster.
 Jensen, Kirstine, f. Pedersen, Hammelnose Mk., Manna.
 — Betty, Askov, Vejen.
 Jepsen, Agnete, f. Staugaard, Stougaard, Ragebøl.
 — Signe, Sæbehuset, Spjald.
 Kaas, Marie, Gredsted Skole, Gredstedbro.
 Knudsen, Katrine, Hundeleve, Ketting.
 Lawsen, Ellen, Gartneriet „Skovly“, Assens.
 Lundsgaard, Johanne, Trunderup, Kværndrup.
 Madsen, Anna Bro, „Højgaard“, Tødsø, Mors.
 Nielsen, Nielsine, „Søhvile“, Klintebjerg, Otterup.
 — Valborg, Troldekrog, Kirkeby.
 Pedersen, Gertrud, f. Christensen, Gislev, Ørbæk.

Vinteren 1919—20.

Callesen, Hans, Nørre Hostrup, Rødekro.
 Conradsen, Jul, Tving, Marslev.
 Hansen, Anders P., Torrendrup, Grevinge.
 — Hans, Nygaard, Ullerslev.
 — Herluf, Odstrup, Grevinge.
 — Niels Peter, Gaardejer, Gislinge.
 Hende, Asmus, Stollig Mejeri, Aabenraa.
 Holgersen, Jakob P., Gl. Stenderup, V.-Hæsinge.
 Jensen, Godtfred Leth, Anneksgaarden, Skrøbeløv.
 — Hans Emil, Fodslette, Humble.
 — Harald, Møller, Stenvad Mølle, Vraa.
 — Otto, „Nygaard“, Lou.
 — Peder, Selde, Roslev.
 Johansen, Marius B., Fjellerup.
 Kristensen, Johs., Bestyrer, Fredenslund, Dømmestrup, Fangel.
 Larsen, Holger, Tune, Hedehusene.
 Larsen, Kresten, Staaby.
 — Oswald, Ormslev, Forlev.
 Lund, Jakob, Porsgejl, Gramby.
 — Peder, Porsgejl, Gramby.
 Mathiassen, Mads Jørgen, Brylle, Knarreborg.
 Møller, Svend, Aabyskov, Skaarup.
 Nielsen, Frands, „Liselund“, Haslundkær, Randers.
 — Jens Bak, Bjergby, Erslev, Mors.
 — Karl, „Grønneberg“, Hjulby.
 — Marius, Selde, Roslev.
 — Ove, Stengade, Rudkøbing.
 Pedersen, Arnold, Gaardejer, Bederslev, Kappendrup.
 — Gustav, Revninge.

Pedersen, Niels P., Lille Egede, Korsør.

— Peder, Ryde, Vinderup.

Pelle, Jakob, Botofte, Øksendrup.

Olsen, Frederik, Skave, Holstebro.

Rasmussen, Karl, Saaderup, Ullerslev.

— Peter, Korkendrup, Hjulby.

Ravn, Anders, „Skovstrupgaard“, Kolding.

Skærlund, Søren, Skærlund, Brande.

Sørensen, Niels, Gerndrup, Brørup.

Vang, Otto, Gaardejer, Tved, Svendborg.

Sommeren 1920.

Andersen, Eva, Svanekær, Nakskov.

— Maren, „Cirkelhøjgaard“, Døstrup.

— Sigrid Nyborg, Dronningensgade 46, Odense.

Christensen, Antoinette, Støttrup, Farsø.

Gregersen, Kristiane, Vannerup, Farsø.

Hansen, Margrethe, f. Rasmussen, Skørring, Mørke.

Jensen, Marie, Uggerløse, Holbæk.

— Inger, f. Nielsen, Hedegaarden, Bedsted.

Korsholm, Karen, „Strandlyst“, Rudkøbing.

— Marie, Velling, Lem.

Kristensen, Astrid, Damgaard, Hørby, Hobro.

Lachmann, Kirstine, Døstrup.

Larsen, Anna, f. Jensen, Edelgaard, Vejstrup.

Larsen, Dagmar, f. Michaelsen, Thyrasvej 4, Svendborg.

— Kamilla, Dalmose.

Lidegaard, Anna, Hvidbjerg, Skive.

Madsen, Anna, f. Hansen, Ellinge Brugsforening, Ullerslev.

Nielsen, Nielsine, Fanderup,

Overgaard, Kirstine, f. Ladefoged, Torp, Karby.

Pedersen, Agnes, Lille Brogaard, Ullerslev.

— Margrethe, „Stengaarden“, Birkerød.

— Mathilde, Østgaarden, Frøbjerg, Rørmosehus.

Rasmussen, Gudrun, Stenstrup.

Vinteren 1920—21.

Andersen, Harald, Mejerivej, Vraa.

Callesen, Jens Peder, Aarslev, Aabenraa.

Ellegaard, Kr. Ditlevsen, Høje, Stenstrup.

Engtoft, Thorkild, Vemmelev, Forlev.

Filipsen, Mathias, Bregninge, Ærøskøbing.

Frandsen, Peter, Skottemarke, Høleby.

Hansen, Kresten, Forpagter, Elsehoved, Oure.

Horne, Niels, Albjerg, Oure.

Jakobsen, Hans, Gartner, Højme, Holmdrup.

Jensen, Lorenz, „Stokkebygaard“, Ærøskøbing.

Jepsen, Hans, „Aagaard“, Alslev, Varde.

Kjær, Hans, „Kalvslundgaard“, Ribe.

Kristensen, Jens R., Skovby, Ærøskøbing.

Nielsen, Johannes, Gaardejer, Noret, Skelskør.

— Tage, Diagergaard, Tjæreby.

Okholm, Jens Mortensen, Tim.

Overgaard, Aksel, Nørregaard, Vejstrup.

Pedersen, Jens Kr., Støttrup, Farsø.

— Kristian, Nørre Højrup, Skamby.

Pedersen, Oluf, Alslev, Karise.
 Roed, Marius, Væde, Morud.
 Vestergaard, Andreas, Elektriker, Nørre Snede.

Sommeren 1921.

Bjørnsgaard, Marie, Syerske, Ringkøbing.
 Hansen, Else, Møllegaard, Fangel.
 Jakobsen, Marie, Hjedding, Gaarde.
 Jensen, Elna, Stenvad Mølle, Vraa.
 Knudsen, Helene, Vejstrup, Sjølund.
 Larsen, Anna, Thorlund, Gaarde.
 Nielsen, Maja, Tjørnemark, Stege.
 — Sigrid, Aaes, Tvingstrup.
 Rasmussen, Kathrine, Holmgaard, Harndrup.
 — Maren, Sortebro, Vejstrup.
 — Nanna Hørninggaard, Volk Mølle.
 Sandal, Mariane, f. Søndergaard, Tøving, Erslev, Mors
 Sune, Johanne, Galdbjerg, Hesselager.

Vinteren 1921—22.

Bertelsen, Elias, Stens, Gredstedbro.
 Brodersen, Tyge, Kalvslund, Ribe.
 Callesen, Jens Andersen, Nørre Hostrup, Rødekro.
 Fischer, Anders, Starup, Kolding.
 Jensen, Jens Ditlev, Haven, Ærøskøbing.
 Jørgensen, Viggo, „Askegaard“, Skelskør.
 Kjær, Magnie, Rankenbjerg, Mulvad, Bramminge.
 Kragh, Evald, Væggerløse, Falster.
 Krogh, Hans Nielsen, Sandholts Lyndelse, Højrup.
 Larsen, Ernst, Lundfod, Brande.
 Madsen, Jens Peter, Marbæk, Uggerslev.
 — Mads Chr., Gaardejer, Rakkeby, Nykøbing, Mors.
 Pedersen, Kr. Hansen, Søby Mark, Ærøskøbing.
 Pøhlsgaard, Johannes, Pøhlsgaard, Veflinge.
 Olsen, Erling, Gevnø, Store Hedinge.
 Sørensen, Søren Marius, „Græsballenhøj“, Galten.
 — Søren Møller, Gudbjerg, Gudme.
 Urup, Jørgen, Gartner, Hørning.
 Østergaard, Aksel, „Votborg“, Tæbring, Nykøbing, Mors.

Sommeren 1922.

Bender, Adolfine, Lørup Hede, Rudme.
 Frimand, Margrethe, Nybølle, Stege.
 Hansen, Jenny, f. Petersen, „Paltholm“, Farum.
 — Marie, Tirsbæk Mark, Vejle.
 Jensen, Helga Leth, „Anneksgaarden“, Skrøbelev.
 Kristensen, Sigrid, Støttrup, Farsø.
 Madsen, Kamma, Aagerup, Kalundborg.
 Nielsen, Maren, Hoelby, Hee.
 Odgaard, Maren, Frued, Nykøbing, Mors.
 Pedersen, Anna Augusta, Mejerigade 13, Vraa.

Vinteren 1922—23.

Boesen, Aksel, Stouby, Væggerløse.
 Christiansen, Aage Møller, Allerup, Højby, F.
 — Willy, Kontrolassistent, Hellested, Højrup.

Dissing, Arnold, „Rosvang“, Ullerslev.
 Dykr, Marius, Taarup, Frørup.
 Hansen, Peder, Lærer, Sdr. Næraa Friskole, Aarslev.
 Jakobsen, Rasmus, Seminarist, Oure.
 Jensen, Arthur, Hovager, Ringkøbing.
 — Elias, „Elkjær“, Velling, Ringkøbing.
 — Karl Konrad, Kjærby, Rindom, Ringkøbing.
 Madsen, Simon, Søby, Landet B, Svendborg.
 Michaelsen, Harald, Husejer, Trunderup, Kværndrup.
 Nielsen, Jens Peter, Nyrup By, Nykøbing, Sjælland.
 Pedersen, Aage, Husejer, Østerby, Tranebjerg, Samsø.
 — Martin, Petersminde, Borgnæs, Ærø.
 — Peder Jakob, Hæmmelse Mk., Manna.
 — Peder J., Borgnæs Mølle, Ærøskøbing.
 — Thomas, Hørmedst, Sindal.
 Steffensen, Thorvald, Fraugde, Marslev.

Sommeren 1923.

Boesen, Anna, Stouby, Væggerløse.
 — Kathrine, Stouby, Væggerløse.
 Dissing, Margrethe, „Rosvang“, Ullerslev.
 Hansen, Kathrine, f. Rasmussen, Ø.-Bregninge Mk., Ærø.
 Hartvigsen, Marie, Elsborg, Rødkærsbro.
 Jeppesen, Sigrid, Badstrup, Uggerslev.
 Nielsen, Amalie, Bederslev, Kappendrup.
 — Anna, Gyrstinge, Skovhuse, Ringsted.
 — Magda, Sandved.
 Pedersen, Hedvig, Frøsiggaard, Bramminge.
 Petersen, Alma, Godthaab, Ærøskøbing.
 Overgaard, Dorthea, Nørre Randlev.
 Vad, Helga, Øsløs.

Vinterskolen 1923—24.

Andersen, Anders Bernt, Søby Mark, Ærøskøbing.
 Bro, Ivar, Dragstrup, Erslev, Mors.
 Bødker, Niels, Ny Gesinge, Bjerreby L., Svendborg.
 Henriksen, Kristen Sandbæk, Vorgod, Herborg.
 Jensen, Martin Ankjær, Nørre Graarup, Tolne.
 Kirkegaard, Niels, Lille Thorup, Ulstrup.
 Lindegaard, Niels, Gartner, Ulbølle.
 Mogensen, Frede, Mejeriet „Thor“ pr. Kjellerup.
 Mortensen, Ejnar Stuhr, Gudme.
 Nielsen, Gunner, „Febjerggaard“, Illerup, Kalundborg.
 — Kristian, Vranerup, Ejstrup.
 Rasmussen, Anton H., Store Rise, Ærøskøbing.
 — Laurs, Skørring, Mørke.
 — Rasmus, Bladstrup, Kappendrup.
 — Rasmus P., „Holegaard“, Ærøskøbing.
 Romme, Svend H. Eskelund, Oustrup, Eskildrup.
 Søndergaard, Niels, Skallerup, Solbjerg, Mors.

Sommeren 1924.

Hansen, Martha, Hillerup, Ribe.
 Knudsen, Abelone, Baardesø, Otterup.
 Lund, Karen, Store Tvedegaard, Herlufmagle.
 Olesen, Ragnhild, Nørrebro, Nykøbing, Mors.

Olesen, Ingeborg, f. Andersen, Tinghøjgaard, Ærøskøbing.
 Rasmussen, Maren, Allesø, Næsbyhoved, Broby.
 Ravn, Sigrid, Vejstrup Mk., Vejstrup.
 Thomsen, Jenny, Ny Vemmenæs, Svendborg.

Vinteren 1924—25.

Andersen, Jørgen L., Ø.-Bregninge, Ærøskøbing.
 Boesen, Erik, „Gimlegaard“, Vaalse, Nørre Alslev.
 Dissing, Viggo, Andrup pr. Frøslev, Mors.
 Eg, Aksel, Sdr. Kavstoft, Skarrild, Kibæk.
 Eriksen, Ejnar, Illebølle, Langeland.
 Filipsen, Filip M., Bregninge, Ærøskøbing.
 Hansen, Emil, St. Clements St.
 — Fred. Klestrup, „Henriettelund“, Haslev.
 — Vilfred, „Møllegaard“, Fangel.
 Jacobsen, Svend, Højme Bryggeri, Holmstrup.
 Jørgensen, Helge, Vejstrup.
 — Majus, „Lohalsgaarden“, Tullebølle.
 — Markus, Rifbjerg, Simmerbølle.
 Klæsøe, Helge, Seminarieelev, Skaarup.
 Kristensen, Marinus, Sneverkildegaard, Frørup.
 Larsen, Hans, „Skouenborg“, Højme, Holmstrup.
 — Jørgen, Ulbølle.
 Møller, Kristian, „Skovgaard“ pr. Skaarup.
 — Sigurd, Oure Mk., Oure.
 Nielsen, Niels Chr., Albjerg, Oure.
 — Alfred Rosenørn, Vejstrup.
 Petersen, Thorvald Fred. Kr., Godthaab, Ærøskøbing.
 Rasmussen, Svend Aage, Bladstrup, Kappendrup.
 Rosager, Hans, Gudme Kohave, Gudme.
 Tønnesen, Ove, Thystrup, Fuglede.
 Vilhelmsen, Andreas, Vorbasse.

Sommeren 1925.

Aachmann, Margrethe Lillelund, Erslev, Mors.
 Bach, Magda, Balling, Skive.
 Bro, Ane, Outrup, Nykøbing, Mors.
 — Anna Kristensen, „Dragstrupgaard“, Erslev, Mors.
 Christensen, Johanne, Kloster, Holmsland, Ringkøbing.
 Hansen, Marie, „Bødstrupgaard“, Lejbølle.
 Hjermitslev, Anine, Vennebjerg, Sønderlev.
 Jørgensen, Dagmar, Jydstrup, Ringsted.
 Larsen, Asta, „Højtofte“, Vejstrup.
 Lyngsøe, Agnete, Rødding, Viborg.
 Nørgaard, Agnete, f. Hovmøller, Hvidbjerg, Karby.
 Olsen, Anna, Bredstenslund, Vejle.
 Petersen, Annie, Nymølle, Guderup.
 Schaumann, Gudrun, Vejstrup.
 Tobiasen, Karen, Hunderup, Bramminge.

Vinteren 1925—26.

Andersen, Arne Aadal, Aaby, Skaarup.
 Bagger, Peter, Onsted, Odder.
 Bennedsgaard, Kristian Halkjær, Vemb.
 Bruun, Kristian, „Granly“, Gredstedbro.
 Bødker, Alfred, Ny Gesinge, Bjerreby L., Svendborg.

Freltofte, Ejnar, Brudager, Vejstrup.
 Jensen, Asger, Stige, Odense.
 Madsen, Anders P., „Fuglehavegaard“, Oure.
 Martiniussen, Marius, Sejstrup, Gredstedbro.
 Møller, Bertel, „Skovgaard“, Skaarup.
 Nielsen, Jens Skytte, Dørup, Skanderborg.
 Pedersen, Gunnar, Kostræde, Lundby.
 Petersen, Karl, „Stengaarden“, Birkerød.
 Povlsen, Harald, „Haraldstedgaard“, Kavslunde.
 Rasmussen, Magnus, Svindinge F.
 — Otto, „Elmehøj“, Birkerød.
 Skovgaard, Aksel Nielsen, Holmgaard, Skaarup.

Sommeren 1926.

Dissing, Valborg, f. Møllegaard, Kissendrup, Ullerslev.
 Hansen, Elisabeth, „Toftgaard“, Vantinge, Ringe.
 Jensen, Anne, Sjellerup, Guderup.
 Jensen, Ragnhild, Skørring, Mørke.
 Kjær, Mary, Mulvad, Bramminge.
 Langballe, Elisabeth, Gartneriet „Solbakken“, Kolding.
 Lottrup, Thora Sørensen, „Baagegaard“, Tommerup.
 Martinussen, Marie, Sejstrup, Gredstedbro.
 Møldt, Dora, Guderup, Als.
 Møller, Arna, Strammelse, Taasinge, Svendborg.
 Nielsen, Johanne, Kaj Lykkes Allé, Bramminge.
 Rasmussen, Ellen, Sortebro, Vejstrup.
 Rasmussen, Sigrid, Skørring, Mørke.
 Søhuus, Bertha, Dalmose
 Wagner, Anne, Sindetholm, Hellevad.

Vinteren 1926—27.

Andersen, Jens, Hejlskov, Mørke.
 — Søren Bang, Rosagergaard, Vejstrup.
 Harboesgaard, Peder, Fjaltring, Ramme.
 Jeppesen, Arne, Badstrup, Uggerslev.
 Kjær, Ejnar, Silstrup, Thisted.
 Klæsøe, Roar, Humble Skole, Humble.
 Knudsen, Edvard, Skamby St.
 Kohave, Hans Peter, Øksendrup.
 Nielsen, Jens Chr., Mejerist, Østerby, Daler.
 Pedersen, Ejnar, „Højlykkegaard“, Heden, Allested.
 Petersen, Svend, „Brogaard“, Kædeby.
 Storm, Peter, Skørring Mejeri, Mørke.
 Thomsen, Halvor, „Dybendal“, Vejstrup.
 Witt, Jens, Ellerup, Gudme.

Vinteren 1927—28.

Andersen, Holger, Vejstrup.
 Christensen, Harald, Brugsforeningen, Vejstrup.
 Cramer, Jens Aage, Godthaabsvej 4, Holbæk.
 Errebo, Aage, „Krongaard“, Rødby.
 Hansen, Frede, Albjerg Mk., Gudme.
 — Gerløv, „Stengaard“, Rødby Havn.
 — Kristen Karl, Dunkær, Ærøskøbing.
 — Kristian, „Tottesholm“, Tullebølle.
 Haugaard, Svend, Købmand, Refsvindinge.

Holm, Rudolf, Rødby Mark, Rødby.
 Jensen, Knud, Sjolte, Tappernøje.
 Jepsen, Rasmus, Vejstrup.
 Klinte, Helge, Kædeby.
 Larsen, Henry, Bækkeskov Strand, Tappernøje.
 Markersen, Poul, Rødby.
 Nielsen, Henrik, Birkholm, Marstal.

Vinteren 1928.

Dissing, Kirstine, „Rosvang“, Ullerslev.
 Haugaard, Kirstine, f. Andersen, Refsvindinge.
 Mikkelsen, Rigmor, „Fredegaard“, Vejstrup.
 Nielsen, Magna, Holme, Vust.
 Nilavsen, Esther, Vester Saaby, Hvalsø.
 Thomsen, Marie, „Hovgaard“, Ringenæs.
 — Meta C., „Hovgaard“, Ringenæs.

Senere tilgaaet.

Bjerg, Gudrun, Kristiansminde, Svendborg.
 Ellemann, Sine, Husejerske, Vejstrup.
 Frøslev, M., Gaardejer, Gl. Skaarupvej, Svendborg.
 Holgersen, Marie, Tved, Svendborg.
 Leonhard, Margrethe, Svendborg.
 Lund, Hanne, St. Jørgensvej, Svendborg.
 Nielsen, Marie, Musiklærerinde, Vestergade 107, Svendborg.

*Hilsen til alle gamle Elever og gode Venner med
 Ønsket om en god Jul.*

Thøger Dissing.

A

Indhold.

Gud i Vold	Af <i>Peder Bukh</i> .
Af Kristen Kolds Foredrag (med Vignet) . .	Ved do.
Evigt nyt og dog det gamle	Af <i>Anders Nørgaard</i> .
Vor Tid	„ <i>K. Jensen Elkjær</i> .
Et Besøg i Betlehem (med 4 Billeder) . .	„ <i>Aksel Danneskov</i> .
Tanker til Overvejelse for Ungdommen . .	„ <i>Niels Larsen</i> .
Ved Øvelse kan det vindes	„ <i>Thøger Dissing</i> .
10 Aar efter	„ <i>A. J. Pedersen</i> .
Elevmødet 1928 (med et Billede)	„ <i>Frater</i> .
Aaret, der svandt (med 7 Billeder)	„ <i>Peder Bukh</i> .
Til gamle Vejstrup-Elever	„ <i>Jens Therkelsen</i> .
Nyt fra gamle Elever	„ <i>Peder Bukh</i> .
Vejstrup Højskoles Elevforening, Medlemsliste, udarbejdet af <i>Thøger Dissing</i> .	
Paa Omslagets Side 2:	

Det kirkehistoriske Møde,
Elevmødet 1929 og
Efteraarsmødet 1929.
